GOSPODARSTVO

LETO XV ŠTEV. 387 | CENA LIR 30 | POŠT. PLAČ. V GOT. | SREDA, 30. AVGUSTA 1961 | SPED. IN ABB. POSTALE GR. II | TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Gospodarski vzpon avtonomne Sicilije

Obiskovalci tržaškega velesejma so letos opazili na sejmišču lepo urejeno razstavo pod velikim napisom »Regione Siciliana«. Sicilijanci so si namreč po drugi vojni priborili deželno avtonomijo. Razstava je bila sicer zelo obširna, vendar ne vsiljiva; omejevala se je na tipične proizvode Sicilije, zlasti pa na takšne, ki jih Sicilija izvaža bodisi v ostale predele Italije, bodisi v tujino. Zato je bil dan poudarek zlasti na agrume, to je pomaranče in limone, vino, sveže sadje, povrtnine, deloma pa tudi na rudnine.

PREBITEK V ZUNANJI TRGOVINI

Sicilija ima za seboj burno zgodovino narodov ob Sredozemlju, in ta zgodovina je bila takšna prav gotovo zaradi posebne lege tega velikega otoka, ki zavzema površino 25.461 kv. km in je samo 140 km oddaljen od afriške obale. Prav ta lega sredi Sredozemlja ustvarja za otok izredno ugodne pogoje za mednarodno trgovino, zlasti z državami ob Sredozemskem morju. V resnici se je mednarodna trgovina Sicilije, zlasti po vojni, razvijala ugodno. Njena vrednost, to je vrednost izmenjave v obeh smereh, se je dvignila od 77 milijard 6 milijonov v letu 1951 na 145 milijard 900 milijonov v letu 1957 ter v letu 1959 na 158,3 milijarde lir.

Zanimivo je, da je imela zunanja trgovina Sicilije — pred seboj imamo podatke za razdobje 1951-1957 in leto 1959 — vselej prebitek. Ta se je v razdobju 1951-57 sukal med 13 in 29 milijardami. Od leta do leta je zunanja trgovina postajala živahnejša; tako je Sicilija leta 1951 uvozila za 25,1 milijardo lir blaga in leta 1957 za 58,4 milijarde, izvozila pa za 52,5 milijarde leta 1951 in za 87,5 milijarde leta 1957. Tudi leta 1959 je bila trgovinska bilanca aktivna (izvoz 88,9 in uvoz 69,4 milijarde lir).

REZERVE DELOVNE SILE

Na Siciliji živi 4,720.000 prebivalcev (leta 1958), to je kar 184 prebivalcev na kv. kilometer. Dve petini vsega prebivalstva se bavita s poljedelstvom; dežela je kljub napredku industrializacije po zadnji vojni, še vedno pretežno agrarna. Na razpolago ima še mnogo delovne sile, ki še ni vsa zaposlena. Po najnovejših podatkih znaša delovna sila 1,614.000 ljudi, zaposlenih pa je samo 1,528.000 prebivalcev, nezaposlenih je torej 86.000. Delovna sila predstavlja na otoku 33% vsega prebivalstva ter je izpod povprečne ravni v Italiji, ki znaša 41%.

LIMONE, POMARANČE IN GROZDJE

Med najbolj tipičnimi pridelki so agrumi (pomaranče in limone), ki jih gojijo na 49.400 hektarih; leta 1959 je bilo 3,946.000 stotov pomaranč (leto poprej 4,209.000), 740.000 stotov mandarin (692.000) in 3,008.000 limon (3,513.000). Siciljanski agrumi so znani daleč po svetu; leta 1959 so izvozili s Sicilije 1,337.078 stotov pomaranč v vrednosti okoli 10,5 milijarde lir (leta 1958 1 milijon 240.897 stotov za 12 milijard); limon 2,278.084 stotov za 16,8 milijarde lir (1,713.539 za 18 milijard); mandarin 468.796 stotov za 3,5 milijarde lir (427.471 stotov za 3,5 milijarde lir).

Pridelek grozdja je dosegel v letu 1958/59 10,079.600 stotov, od tega 589.000 stotov namiznega grozdja (leta poprej 12,731.600 stotov, od tega 985.700 stotov namiznega grozdja). Na Siciliji gojijo tudi oljke; pridelek oliv je leta 1959 znašal 2,454.000 stotov (2,231.000 leto poprej). Daleč po svetu je Sicilija znana tudi po svoji marsali (izvoz leta 1959 12.500 hl) in po svojem vermutu (izvoz leta 1959 4.000 hl); navadnega vina je leta 1959 izvozila 16.300 hl. Po izvozu svojih limon je Sicilija prva na svetu, kot izvoznica pomaranč pa je tik za Španijo in Alžirijo.

ZGODNJI KROMPIR, PARADIŽNIKI IN BOMBAŽ

Med važne kmetijske pridelke sodi pšenica: mehke pšenice so v letu 1958-59 pridelali 381.000 stotov (leto poprej 429.000); trde pšenice je bilo 6,489.000 (7,252.000) stotov. Ječmena je bilo 562 tisoč stotov (leto poprej 660.000), ovsa 288.000 (343.000) in koruze 62.000 (58 tisoč) stotov. Med stročnicami prevladuje na Siciliji bob, katerega so leta 1958-59 pridelali 1,930.000 stotov (leto poprej 2,178.000). Na Siciliji je navadno tudi obilen pridelek paradižnikov, leta 1959 4,153.350 stotov (4,028.000 leto poprej). Znan je siciljanski zgodnji krompir, katerega so pridelali 992.200 stotov leta 1959 (970.000 leto poprej). Med industrijskimi rastlinami zavzemajo važno mesto bombaž, sladkorna pesa, deloma tobak in zemeljski lešniki. Bombažnih vlaken so leta 1958/59 pridobili 93.400 stotov (56.700 leto poprej), bombažnega semena 143.200 stotov (90 tisoč); sladkorne pese 3351.300 (537.400) ton.

ŽIVINOREJA IN RIBOLOV

Živinoreja ni posebno razvita na Siciliji, čeprav se število glav goveje živine veča iz leta v leto. Računajo, da je zdaj na Siciliji okoli 26.000 goved, 60.000 konj, 90.000 oslov in 190.000 mezgov.

Sicilijanci se seveda bavijo tudi z ribolovom, ker je otok obdan od vseh strani z morjem; z ribolovom se bavi okoli 16.000 ljudi. Ribolov jim vrže na leto okoli pol milijona stotov rib, 30.000 stotov mehkužcev in 18.000 stotov lupinarjev.

RAZVOJ INDUSTIRJE IN PRIDOBIVANJE RUDNIN

Izredno je napredovalo pridobivanje električne energije; ta napredek kaže tudi na splošen dvig industrije in gospodarstva sploh. Proizvodnja električne energije se je namreč dvignila od 209 milijonov kWh v letu 1958 na 1,330 milijarde kWh v letu 1959. Računajo, da bo proizvodnja v letu 1962, ko bodo izvršeni zadevni načrti, znašala okoli 3 milijarde kWh. Vsa industrija na Siciliji zaposluje povprečno 27% prebivalstva.

MILIJARDE ZA IZVOZ PETROLEJA IN ŽVEPLA

Omeniti je treba predvsem pridobivanje žvepla, pravzaprav še prej proizvodnjo surovega petroleja, ki prinaša Siciliji mnogo denarja in se je razvila šele po drugi svetovni vojni. Za izvoz bencina in petroleja je Sicilija leta 1959 prejela kar 4 milijarde 547 milijonov lir. Siciljska proizvodnja petroleja predstavlja 80% vse proizvodnje v Italiji in 15% proizvodnje držav Evropskega skupnega trga. Leta 1956 so na Siciliji pridobili 492.011 ton surovega petroleja, leta 1959 pa že 1 milijon 619.857 ton. Zaradi močne konkurence na tujih trgih, predvsem zaradi konkurence žvepla iz Združenih ameriških držav in Mehike, se pridobivanje žvepla na Siciliji ni moglo v zadnjih letih dovolj razviti. Proizvodnja nazaduje; od leta 1958 do leta 1959 je nazadovala od 1,145.000 na 1,180.000 ton. Izvoz surovega žvepla je leta 1959 vrgel Siciliji 368,1 milijona lir (od tega izvoz v Jugoslavijo 22,9 mil.), izvoz rafiniranega žvepla pa 300,7 milijona lir (od tega v Jugoslavija 3,5 milijona lir). Med rudninami naj omenimo še pridobivanje asfalta, ki je leta 1959 znašalo 292.000 ton. Marmorja so Sicilijanci leta 1959 proizvedli 56.000 ton.

Na Siciliji je močno razvito tudi ladjedelstvo. Sicilijanske ladjedelnice razpolagajo tudi s plavajočim dokom, ki lahko sprejme ladje do 75.000 ton nosilnosti. Ladjedelnica Rodriguez izdeluje tudi leteče ladje. Število ladij registriranih v sicilijanskih pristaniščih se je v zadnjih petih letih dvignilo od 60 na 200. Sicilijanska vlada priznava ladjam, ki se vpišejo v registre sicilijanskih pristanišč posebne davčne olajšave.

Ni dvoma, da je tudi »Blagajna za jug« v veliki meri pripomogla k povojnemu dvigu Sicilije, saj je izdala za Sicilijo do leta 1959 156 milijard 899 milijonov lir; od tega 103 milijarde 387 milijonov za zboljševalna dela na zemlji, 22,6 milijarde za gradnjo cest, 19 milijard za vodovode, 4,7 milijarde za namakalne naprave, 4,3 milijarde za turizem (skupno s prispevki zasebnikov) in 847 milijonov za gradnjo žitnih silosov.

Glede uvoza naj omenimo, da je Sicilija velik uvoznik lesa, saj je leta 1959 uvozila za 2 milijardi 276 milijonov lesa.

SODELOVANJE MED JUŽNIMI PREDELI ITALIJE IN JUGOSLAVIJE

Južnoitalijanski poslovni krogi, pa tudi gospodarske ustanove južnih predelov Jugoslavije (Dalmacije in Črne Gore) so že pred leti dali pobudo, da bi se ustvarili ugodni pogoji za trgovinsko izmenjavo med njimi. Znano je, da Bari razvija še posebno živahno dejavnost, da bi prišlo do poznejših tesnejših poslovnih stikov z južno Dalmacijo in Črno goro. Sejem že tako posveča stikom z vsemi državami ob vzhodni sredozemski obali posebno pozornost. Vprašanje je bilo večkrat načeto in z njim so se bavili tudi na posebnem sestanku gospodarskih predstavnikov obeh strani Jadrana. Postavljeno je bilo na dnevni red tudi trgovinskih pogajanj med obema državama. Tako sta se tudi delegaciji na zadnjih pogajanjih sporazumeli, da ga je treba temeljito proučiti; do drugih konkretnih zaključkov ni prišlo.

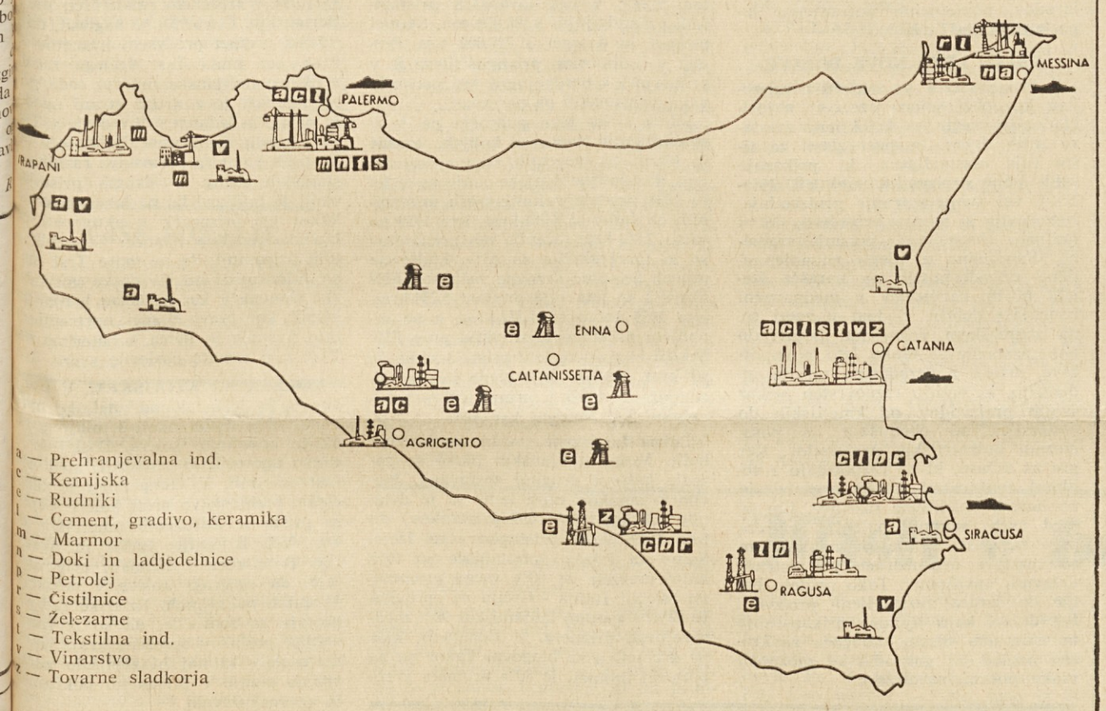

Nov italijanski paviljon na zagrebškem velesejmu

Oktobra bodo na zagrebškem sejmišču začeli zidati nov, 18 m visok, paviljon za Italijo. Pri gradnji bodo sodelovali Italijani in Jugoslovani pod tehničnim vodstvom tržaškega podjetja Società Veneta Costruzioni. Letos bodo italijanski razstavljalci nastopili še v »starem« paviljonu, ki je s svojo pokrito razstavno površino 3600 kv. metrov postal že pretesen. Novi paviljon bo razpolagal s 5000 kv. m pokrite površine in bo lahko sprejemal več razstavljavcev. V starem paviljonu bo uprava zagrebšekga velesejma uprizarjala razne razstave po potrebi. Nova zgradba bo stala na kraju, kjer je uprava velesejma nameravala postaviti Palačo narodov. Načrt je delo arhitekta R. Contigianija, in sicer gre za štirioglato stavbo z robom dolgim 70 m, okoli katere bo 12 opornikov v obliki piramide. Na pročelju bodo postavili napis »Italija«. Svojemu namenu bo paviljon po predvidevanjih arhitekta služil 10 let.

Zaradi Berlina ne bo samomora

Ne samo sloviti filozofi in človekoljubi, kakor Bertrand Russell, ki je vodil pohode angleških množic proti atomskemu oboroževanju, temveč tudi odgovorni državniki se očitno zavedajo, da bi nova svetovna vojna pomenila samomor vsega človeštva. Ta misel je navdahnila karikaturo ameriškega lista »St. Louis Dispatch« ob izbruhu berlinske krize: smrtno orožje je na sencj obeh državnikov, Kennedyja in Hruščeva, ki predstavljata odločujoči velesili na čelu zahodnega in vzhodnega tabora. (V tem usodnem trenutku nastopa zdaj še tretji tabor, ki sicer noče biti povezan v blok, a hoče kljub temu soodločevati in prispevati k ohranitvi svetovnega miru, to je skupina 30 neopredeljenih, izvenblokovskih držav, ki se te dni sestanejo v Beogradu). K sreči ne odločajo danes o svetovnem miru ne Hitlerji ne Mussolliniji, zato je toliko bolj upravičeno upanje, da vojne zaradi Berlina ne bo. To je dejal Hruščev, a za njim prav te dni tudi angleški ministrski predsednik Mac Millan. Hruščev še vedno poudarja, da je pripravljen na pogajanja, prav tako prihajajo tudi iz Amerike podobni glasovi. Diplomatskih prask in not bo seveda še mnogo preden bo rešeno berlinsko vprašanje. Tako zdaj Rusi očitajo Američanom, da uporabljajo tri letalske zračne hodnike, po katerih je dovoljen dostop v zahodni Berlin čez ozemlje Vzhodne Nemčije, za prevoz zahodnonemških agitatorjev in ovaduhov v zahodni Berlin, medtem ko zahodne sile s protestnimi notami vztrajajo pri starih dogovorih iz leta 1955 in branijo pravico, da smejo prevažati v Berlin kogar hočejo. Tudi v Zahodni Nemčiji so se strasti precej polegle. Ameriški podpredsednik L. B. Johnson je obiskal Zahodno Nemčijo in Nemcem zatrdil, da Američani ne bodo zapustili svojih zaveznikov, toda z druge strani je gotovo, da Američani tudi pomirjevalno vplivajo na Nemce. Tudi obisk italijanskih državnikov Fanfanija in Segnija v Moskvi je samo ugodno vplival na razvoj krize, saj je Hruščev še v posebnem pismu rimski vladi naglasil, da je pripravljen na pogajanja.

40 let dunajskega velesejma

Dunaj, avgusta

Zgodovina dunajskega velesejma ima nekaj tako splošno zanimivega, da se mi ne zdi odveč, ako si jo ogledamo nekoliko pobliže.

Dunajski velesejem je nastal na razvalinah velikega tržišča razpadle Avstroogrske monarhije. Na novo nastala mala republika je preživljala tedaj hudo in ne samo gospodarsko krizo. Zamisel o velesejmu je vzklila prav iz potrebe, da se obnovijo gospodarske vezi, ki so se raztrgale, ko so na ozemlju podonavske monarhije nastale nove neodvisne državice. Prvi dunajski sejem je bil leta 1921, ko je inflacija močno pretresla gospodarstvo nove avstrijske države. Razstava, ki je sprva bila cilj obiskovalcev iz držav bivše monarhije, si je v dveh letih pridobila takšen ugled, da je leta 1923 razstavljalo na njej že 14 držav.

Po združitvi razstav, ki so bile razdeljene na več poslopij, je nastalo v sredini mesta obsežno razstavišče, ki obsega danes že skoraj 400.000 kv. metrov v senci znamenitega praterskega kolesa. Med drugo svetovno vojno je bilo močno poškodovanih več razstavnih poslopij, ki so jih v nekaj letih obnovili; leta 1959 pa so začeli z radikalno obnovo vseh večjih zgradb. Do prihodnjega spomladanskega velesejma bo dograjena nova palača, ki bo obsegala 14.000 kv. metrov pokrite površine. Verjetno predstavlja danes dunajski velesejem najvažnejše gospodarsko torišče dveh evropskih gospodarskih skupnosti: EFTA in EST.

Čeprav je Avstrija včlanjena v EFTA razstavlja na dunajskem velesejmu od skupnih 1773 podjetij nad 70% podjetij iz držav Skupnega evropskega tržišča in le 20% podjetij prihaja iz držav EFTA. Dvanajst držav, med njimi Italija in Jugoslavija, imajo na sejmu kolektivne razstave; letos so takšne razstave prvič priredili tudi Mehika in Tunizija. Manj razveseljivo je dejstvo, da sta letos obe svetovni velesili, to je Amerika in Sovjetska zveza odpovedali svojo udeležbo.

SEJEM NI SPECIALIZIRAN

Še nekaj iz zgodovine sejma. Prvi sejmi so bili zamišljeni kot blagovni sejmi, na katerih so razstavljeno blago tudi prodajali, kot se to dogaja še danes na sejmih lokalnega pomena. Naslednja razvojna stopnja je prinesla tako imenovane vzorčne sejme, na katerih ne prodajajo več blaga neposredno. Najnovejšo stopnjo razvoja velesejmov pa predstavljajo specializirani sejmi posameznih industrijskih strok. Dunajski velesejem si kot edini avstrijski sejem ni izbral nobene posebne razstavne stroke, kot ostali obrobni sejmi in to predvsem zato, da bi obiskovalci vsaj tega osrednjega sejma v državi dobili splošen pregled čez vse avstrijsko gospodarstvo. Obenem pa se danes najrazličnejše gospodarske veje nenehoma križajo in dopolnjujejo. Industrija, ki je recimo do včeraj še prejemala polizdelke od tekstilne industrije, prejema danes iste izdelke od papirne panoge ali pa od industrije sintetičnih in plastičnih snovi. Tako ima kljub neovrglijvosti pomena specializiranih sejmov tudi splošni sejem svoj pomen, seveda če je dovolj razvit.

TUDI ŽIVINSKA RAZSTAVA

Posebno pozornost posvečajo na letošnjem sejmu razstavi zlasti plemenske živine. Na razstavi ne bodo pokazali samo posameznih primerkov, temveč cele zbirke plemenitih pasem. Zanimanje za avstrijsko živino je tako veliko posebno v Zah. Nemčiji in Italiji, da je uvoz plemenske živine v države Evropskega skupnega tržišča možen brez carinskih omejitev. Da se te možnosti učinkovito izkoriščajo dokazuje dejstvo, da je Avstrija samo v prvih štirih mesecih letošnjega leta izvozila skoraj 20.000 goved.

Vedno aktualna je tudi mehanizacija poljedelskih obratov in pri tem ima seveda traktor glavno vlogo. Za srednje velika gospodarstva se je najbolj uveljavil traktor z zmogljivostjo 28 KS, za manjša pa do 18 KS. Posebno pomanjkanje delovne sile v poljedelstvu in večno večja izobrazba mladih rodov poljedelcev, ki imajo ponekod že srednješolsko izobrazbo, sta glavna činitelja racionalizacije in mehanizacije kmetijstva. Tem potrebam skuša letošnji sejem poljedelskih strojev ustreči posebno s neposrednim predvajanjem strojev na ustreznem zemljišču.

Seveda ni lahko podati prereza čez 250.000 razstavljenih izdelkov. Zato naj opozorim predvsem na novo urejene sektorje »Ure in okrasi«, »Steklo in keramika«, »Porcelan«, »Umetna obrt« in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ameriški industrijci niso za vojno

Le v miru zagotovljen napredek - Kapitalizem in oboroževanje

Ameriški gospodarski tisk, kakor na primer »Monthly Economic Review«, ki ga izdaja New York Herald Tribune, zavrača trditev, da bi bil skok vrednostnih papirjev na ameriških borzah po znanem Kennedyjevem govoru o berlinski krizi posledica Kennedyjeve napovedi pospešitve oboroževanja. Ameriški listi so mnenja, da ni tega skoka vrednostnih papirjev povzročilo povišanje izdatkov za vojsko za okoli 3 in pol milijarde dolarjev, pač pa odločen nastop predsednika Kennedyja, ki je zbudil novo zaupanje pri ameriškem narodu. Zaupanje Američanov v Kennedyja je upadlo ob nastopu raznih mednarodnih kriz, kakor zaradi Kube, Alžirije in Laosa, ker je ameriška javnost dobila vtis, da bo težko najti izhod iz novih napetosti in da ni ameriška zunanja politika dovolj odločna.

Ameriški gospodarstveniki odbijajo trditev Hruščeva in sovjetskih teoretikov, da so zahodni kapitalisti in njim na čelu Američani prisiljeni iskati izhod iz gospodarskih in socialnih kriz v vojnah, na katere se pripravljajo z oboroževanjem; po teoriji sovjetskih gospodarstvenikov iščejo tako kapitalisti delo za svojo industrijo, ki naj bi hkrati zaposlila več nezaposlenega delavstva. »Monthly Economic Review« sicer priznava, da se je industrijska proizvodnja v Združenih ameriških državah med drugo svetovno vojno dvignila — indeks Dox Jonesa je napredoval od 100 na 150 — toda prav tako je res, da je indeks ameriške proizvodnje v 16 letih po vojni dosegel 720.

Vsekakor računajo ameriški gospodarstveniki, da bo proti koncu leta nastopila za ameriško industrijo, kakor za vse ameriško gospodarstvo ugodnejša konjunktura. Že do danes je ameriška industrijska proizvodnja nadoknadila zgube, ki jih je utrpela med zadnjim gospodarskim mrtvilom. Gradbena dejavnost se je močno razvila in po mesecu marcu se je osebni dohodek Američanov začel dvigati ter je po drugi svetovni vojni dosegel višek. Kennedyjevi finančniki računajo, da se bodo zaradi tega izboljšanja konjunkture dvignili tudi dohodki države, vendar je Kennedy napovedal, da bo treba od začetka prihodnjega finančnega leta, to je od julija 1962 zvišati davke, da bi lahko našli kritje za povečane izdatke za vojsko.

Predsednik Kennedy zahteva od Kongresa (parlamenta) 3.454,600.000 dolarjev, in sicer pojde od tega denarja 751 milijonov dolarjev za vojaško osebje, 743 milijonov za vzdrževanje vojaških naprav, 1.753,000.000 za razne vojaške nakupe in 207,6 milijona dolarjev za civilno obrambo. Doslej, to je brez vseh teh novih izdatkov, je bilo v finančnem letu 1961/62 (ki se je začelo 1. julija) predvidenih za vojsko 47.506,113.000 dolarjev. Zanimiv je pregled izdatkov za ameriško vojsko po posameznih postavkah za njene najrazličnejše potrebe. Naši bralci bodo iz spodnje preglednice lahko ugotovili, koliko denarja gre za vojsko Združenih držav, in sicer po prvotnem proračunu za leto 1961/62 in po izpremembah, ki jih je zdaj zahteval predsednik Kennedy.

Vojaško osebje		
Vojska	3.202.000.000	3.697,000.000
Mornarica	2.600,000.000	2.692,000.000
Letalstvo	4.033,000.000	4.197,000.000
Vzdrževanje		
Vojska	3.322,000.000	3.716,000.000
Mornarica	2.721,000.000	2.905,000.000
Letalstvo	4.377,000.000	4.542,000.000
Nakupi		
Oprema in rakete	2.012,000.000	2.564,000.000
Letala in rakete za mornarico	2.192,000.000	2.735,000.000
Razno	704,000.000	869,400.000
Oprema pomorščakov	203,000.000	270,000.000
Bojna letala	2.989,000.000	3.200,500.000
Prevozna letala	298,000.000	380,600.000
Rakete za letalstvo	2.702,000.000	2.800,800.000
Razno za letalstvo	1.002,000.000	1.124,100.000
Civilna obramba	—	207,600.000

Največ denarja gre torej za letalstvo in rakete.

ITALIJANSKA PLAČILNA BILANCA AKTIVNA

Po podatkih Inštituta za zunanjo trgovino je bila italijanska plačilna bilanca ob koncu 1. tromesečja 1961 pasivna za 60 milijonov dolarjev; konec junija pa je nastal prebitek 100 milijonov dolarjev. Meseca junija se je italijanska zunanja trgovina močno razvila, in sicer uvoz kakor tudi izvoz. Uvoz se je dvignil od 266,5 (v maju) na 291,7 milijarde lir, izvoz pa do 202 na 209,3 milijarde lir. Izvoz se je v prvih petih mesecih 1961 povečal za 7,8% na 1015.6 milijarde, uvoz pa se je dvignil za 12,4% ter je dosegel 1372,5 milijarde lir. Zaradi tega se je pasivnost trgovinske bilance povečala za 28,1% in dosegla 3356,9 milijarde. Računajo, da bo zaradi naraščanja uvoza primanjkljaj v trgovinski bilanci do konca leta dosegel 850-900 milijard lir.

—•—

ZVIŠANJE ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV V ITALIJI. Cene uvoženega blaga na debelo so se v Italiji v času enega leta, in sicer od 20. aprila 1960 do 20. maja 1961, povišale za 3,5%; cene na drobno pa so poskočile za 2,1%. Življenjski stroški so se dvignili za 2,8 odstotka.

—•—

Jugoslovanska vina na angleškem trgu

Znani londonski gospodarski list »The Financial Times« (25. avg.) je objavil daljši članek pod naslovom »Vina z vzhoda«. Pisec omenja, da so se romunska vina prvič pojavila na angleškem trgu lansko leto. Za uspehom, ki so ga dosegla jugoslovanska in madžarska vina, so se uveljavili v zadnjem času s svojimi vini zlasti Rusi, pa tudi Bolgari bi radi prodajali svoja vina Angležem. Vino z vzhodnih dežel ima zmerne cene in stane povprečno 7 šil. 6 penijev do 10 šil. steklenica. V zadnjih desetih letih se je potrošnja vina na Angleškem pomnožila petkrat. Jugoslovanska vina so se prikupila angleškim potrošnikom. Lani je Velika Britanija uvozila iz Jugoslavija 220.000 galonov vina (ena galona drži 4,54 litra), letos se bo uvoz jugoslovanskih vin verjetno povečal. Jugoslovanska vina so bila znana na Angleškem že pred zadnjo vojno, toda redno so jih pričeli uvažati šele leta 1949. To je bila za Angleže novost, ki se je kljub konservativnosti angleških potrošnikov kmalu uvedla. Jugoslovanski uspeh se da razložiti takole. Angleški uvozniki skrbno pazijo, katere vrste vin ugajajo angleškemu okusu; med mnogoterimi jugoslovanskimi vini izbirajo predvsem vina iz Slovenije in Severne Srbije. Pri Angležih se je udomačil Rizling, in sicer zlasti ljutomerčan, ki stane 8 šil. 9 penijev; v zadnjem času uvaža podjetje Richard and William Teltcher jugoslovanski rizling po 8 šilingov. Jugoslovani so opazili, da priamnjkuje na Angleškem trgu zlasti belega vina; vselej je bilo težko najti poceni dobro belo vino. V pogledu okusa in cene konkurirajo jugoslovanska vina z nemškimi.

Uspeh Jugoslavije in Madžarske je dal spodbudo tudi drugim vzhodnim narodom. Tako si v zadnjem času zlasti Rusi prizadevajo, da bi prodali več vina Angležem. Ruska vina stanejo okoli 7 šilingov 9 penijev, vendar je krimsko peneče se vino, ki stane 23 šilingov v primeri s francoskim šampanjcem, ki stane 25 šilingov, predrago. Rusi računajo, da bodo letos prodali Angležem za 20.000 funtov šterlingov vina.

naše mnenje

Zgodba o srbskih in turških stopnicah

»Kaj misliš, Pepca, je Trst lepši kot Ljubljana?« je vprašala mati 10 letno hčerko, ko sta pri Obelisku skozi okno openskega tramvaja zagledali pod seboj ves Trst kot na dlani. Prišli sta iz Jugoslavije s torbo, polno živil, da bi jih v Trstu prodali in za denar kupili nogavičke, čevljčke ali oblekco, kakor to dela na tisoče Slovenk iz obmejnega pasu.

Videl sem jih na stotine, ki so prav tako pripeljale svoje hčerke in fantke s seboj, da bodo videli Trst in morje; videl in slišal pa sem tudi takšne, ki vzamejo otroka s seboj, da lahko več prenesejo čez mejo. Vendar me je tisti dan materino vprašanje presenetilo. Ne morda zato, ker je mati primerjala Trst z Ljubljano in s tem posredno priznala, da se je Ljubljana v povojnih letih tako povzpela, da se da skoraj primerjati s Trstom. Otrok prav gotovo ni materinega vprašanja tako razumel, temveč prav nasprotno: Kje smo mi s svojo Ljubljano za Trstom...

Obstal sem zato, ker so mi materine besede priklicale v spomin drugi precej podoben dogodek, na nekdanji beograjski trdnjavi Kalemegdan. Staro trdnjavo na griču ob izlivu Save v Donavo so po prvi svetovni vojni preuredili v krasen park. Na starodavnem obzidju je Meštrović postavil svojega »Zmagovalca«, obrnjenega proti Madžarski, toda ne z orožjem, temveč z golobom miru v rokah. Tam sem neko nedeljo pred drugo svetovno vojno hodil po stopnicah, ki peljejo v višji predel trdnjave oziroma parka, za preprostim Beograjčanom, ki je vodil za roko svojega sinčka. »Vidiš, mu je dejal; to so turške stopnice, one više su srbske...« Opazil sem, da so turške slabo obdelane, srbske pa lepe.

To je vzgoja, sem tedaj pomislil. Preprost Srb privzgaja svojemu otroku ponos na vse, kar je domačega, srbskega. Srbske stopnice so lepše kakor stare, ki so jih napravili Turki, petstoletni gospodovalci nad srbskim narodom.

Trst je gotovo lepši in večji kakor Ljubljana. Mislim pa, da ne bi Srbkinja nikdar pred svojim otrokom tega priznala, ko bi bila na mestu Slovenke. Ali pa bi bila vsaj dodala: »Vidiš, moje drago dete, Trst je res zdaj lepši, toda ko bomo našo Ljubljano popolnoma dogradili, bo vsaj tako lepa.« In še bolj verjetno bi bila pripomnila: »Trst je lep, v njem vladajo Italijani, toda v njem je nastalo več, mnogo mnogo več žuljev na rokah Slovencev in Slovenk, ko so ga gradili, kakor na rokah Italijanov. A danes se nas spomnijo le, ko je treba pobirati davke, da bi lahko živela uprava, pri kateri nima naš človek nikakšne besede.«

Slovenske matere, povejte zgodbico o turških in srbskih stopnicah svojim otrokom; v naših šolah, ki so naše samo po jeziku, ne pa po duhu, je gotovo ne bodo nikdar slišali.

— lb —

—•—

IZ ŽIVLJENJA

Ljubezen do svobode je ljubezen do drugih; ljubezen do moči je ljubezen do samega sebe.

(William Hazlitt)

—•—

Denar in čas sta najtežji bremeni življenja.

(Dr. Johnson)

—•—

Pošten smeh, pa naj z njim nameravaš podpreti katerokoli zadevo, odtehta celo vojsko orožja na bojišču.

(Alan Herbert)

Nič novega v Portorožu?

Portorož, avgusta

Tudi v Portorožu se čuti hitrejši utrip sodobnega letoviškega življenja ob našem morju in marsikaj je nekoliko drugače, kot je bilo.

Sezona je po svojih prvih pustih in suhih tednih zdaj že mesec dni v največjem razmahu in število domačih in tujih gostov je menda že rekordno. Dan za dnem že zmanjkuje sadja, po katerem je tukaj veliko povpraševanje, in primanjkuje tudi že vode, ker navzlic lepim načrtom in obljubam zmogljivost vodovoda pri stalnem naraščanju števila ljudi le ne krije več potreb povečane potrošnje in je pritisk v ceveh posebno v sedanjih vročih dneh, povsod v višjih legah stalno nezadosten. Toda gradnja novega rezervoarja nad Portorožem, ob cesti iz Kopra pod presekom, kjer se tujcu odpre pogled na portoroški zaliv, zares napreduje in potrjuje upanje, da bo v kratkem vode dovolj tudi za potrošnike v legah nad področjem hotelov in restavracij, dovolj za nekaj let.

Priljubljenega »Kekca« v Portorožu ni več. Leto dni je prespal v trdnem zimskem spanju, a ko se je prebudil, se je prelevil v »Suzano«. Da, zdaj je tu Suzana, menda ona, ki hodi drugje le tam rada na kopanje, kjer je nihče ne vidi, a tu v Portorožu se je navzlic oporekanju kritičnih moralistov naselila na zelo vidnem mestu, ob bazenu z vodometom sredi trga. In dala je tudi ime na novo urejeni kavarni bivšega zaspanega Kekca, prijetnemu lokalu z lepimi mizami in udobnimi sedeži tudi pod senčnimi drevesi na drugi strani stavbe, v parku na obali med Ljudskim domom in hotelom «Central«. Tujim in domačim gostom je to gostišče zelo všeč, kakor bi bil simpatičen tudi »Ekspresni bar« v Ljudskem domu ob obali, če bi ti tam tudi pri belem dnevu kdo hotel postreči z ekspresno kavo in kakim dobrim sadnim sokom in če bi bilo tudi dovolj senčnikov za goste, ki sicer ljubijo sonce, a še rajši sedijo v senci.

VODNO SMUČANJE — NOV ŠPORT

Najnovejša privlačnost v Portorožu je pa na področju športa. Že med lansko zimo sem kot vesten opazovalec dogodkov napovedal, da bo Portorož postal privlačen tudi za smučarje, in ta napoved se je uresničila. V Portorožu so pričeli gojiti imeniten šport: vodno smučanje.

Prvo pobudo je dala uprava Komunalne dejavnosti. Z znatnimi izdatki je ob portoroškem kopališču zgradila napravo, ki omogoča v vrtečem se krogu smučanje na vodi, slično kakor omogoča v dunajskem Pratru vrtiljak jahanje na lesenih konjičkih. Toda vodni vrtiljak ni prišel do veljave, dokler se niso pojavili v Portorožu športno navdahnjeni tujci, Švicarji, Nemci in Italijani, s svojimi hitrimi motornimi čolni in s svojo rutino v vodnem smučanju. Motorne čolne pripeljejo v Portorož kar na strehah svojih avtomobilov ali pa se z njimi pripeljejo po morju. In že teden dni vozarijo zdaj dan za dnem skoraj od zore do mraka po portoroškem zalivu z brnečimi motorji in vlečejo za seboj na dolgih vrveh tuje in domače smučarje, ki prikazujejo številnim gledalcem na portoroškem pomolu svojo spretnost v smučanju po morski gladini in v skokih preko valov, ki jih povzroča lastni čoln. Posebno pozornost zbuja znan vodni športnik iz Benetk, ki jemlje rad na smuk čez vodo druge goste, domače in tuje, zgolj zaradi zabave in popolnoma zastonj. Na svoj račun je pa zdaj prišel tudi smučarski vrtiljak, kajti tam se je pričel udejstvovati znani gorenjski smučarski trener Finžgar in marsikateri začetnik v vodnem smučanju se je zdaj začel vaditi v tem lepem športu. Portoroški zaliv je za vsakršen vodni šport prikladen, ker je tu le malo ladijskega prometa, morje pa večinoma dovolj mirno in morski psi se za ta zalivček ne zanimajo.

V Portorožu je zdaj vse prenapolnjeno, kopalcev je povsod vse polno, promet motornih vozil živahnejši, plesi in folklorni nastopi se vrstijo večer za večerom, pa tudi druge zabave, kakor tedaj, ko je treba izvoliti najlepšo »miss« ali pa tudi najsimpatičnejšega »mistra«. Mojster Jenko dirigira s priznano spretnostjo kakor vsako leto plesne in pevske zabave v znanem »Jadranu«. Ne vedno melodični in blagoglasni ritmi jazza odmevajo večer za večerom tudi čez dovoljeno uro po akustičnih pobočjih od Belega križa do savudrijske obale, podprti po močnih zvočnikih, ki spravljajo marsikoga med gosti in domačim prebivalstvom v slabo voljo, ko si tudi v letovišču v nočnem času želi počitka in miru. To je pa menda po svetu povsod tako in tudi za Portorož ni to nič novega.

Dr. O.

DENAR

ZGODOVINSKA KONFERENCA

Kakor je bilo napovedano, se v petek začne v Beogradu mednarodna konferenca neopredeljenih (izvenblokovskih) držav. Poglavar Kambodže princ Sihanuk je izjavil, da predstavlja beograjska konferenca zgodovinski dogodek. Da ne gre samo za optimistično gledanje predstavnika ene izmed soudeleženih držav, dokazuje mnenje neodvisnega londonskega lista »The Observer«. Njegov sodelavec Colins Legum namreč pravi prav tako, da je vrhunska konferenca nevtralnih držav zgodovinskega pomena. Ta izredni pomen pripisujejo poznavalci mednarodnih razmer beograjski konferenci prav gotovo zaradi njene važne vloge v trenutku, ko sta se oba svetovna bloka, sovjetski in ameriški spoprijela zaradi berlinskega vprašanja. Prav v tem pogledu pričakujejo, da bo beograjska konferenca lahko mnogo storila za popuščanje mednarodne napetosti. Konference se bodo udeležili predstavniki, to je sami predsedniki držav ali ministrski predsedniki v spremstvu zunanjih ministrov, kar iz 24 držav. Med pobudniki konference omenja svetovni tisk predvsem predsednika Tita in predsednika Naserja; toda konferenco je še posebno dvignil odziv indijskega predsednika Nehruja, ki je še posebno odločno nastopil za mirno rešitev berlinske krize in v tem pogledu pokazal popolno neodvisnost od Vzhoda in Zahoda. Med Nehrujem in predsednikom Titom naj bi prišlo do sporazuma, da se berlinska kriza predloži Organizaciji združenih narodov; berlinskega vprašanja ne smejo reševati samo velike sile. Za konferenco se je prijavilo 820 tujih in domačih časnikarjev.

OBOROŽEN SPOPAD NA JUŽNEM TIROLSKEM. Pretekli torek ponoči je prišlo na Južnem Tirolskem v gorah na meji med Italijo in Avstrijo do oboroženega spopada med alpinci, ki so stražili neki most in neznanci. To je bil prvi spopad z orožjem, medtem ko so se doslej atentatorji omejevali na miniranje opornikov električne napeljave. Streljanje je trajalo četrt ure, vendar ni bilo žrtev.

SARAGAT SPRAVIL V ZADREGO FANFANIJA. Vodja socialnih demokratov Saragat, ki podpira Fanfanijevo vlado, čeprav niso v njej socialni demokrati, je zdaj zopet postavil zahtevo, naj bi sestavil vlado z usmeritvijo »od sredine na levo«. To vlado naj bi podpirali tudi socialisti, ki jih vodi Nenni. Vodja liberalcev Malagodi zahteva, naj se skliče parlament, ki je zdaj na počitnicah. To zahtevajo tudi komunisti. »Le Monde« poroča iz Rima, da so v katoliških krogih mnenja, da Nenni zaradi marksistične ideologije ne more dati dovolj jamstva, da bi preusmeritev vlade na levo ne povzročila hudih sprememb.

AMERIŠKI GLAS O IMENOVANJU VATIKANSKEGA DRŽ. TAJNIKA. Javili smo že, da je po smrti kardinala Tardinija, papež Janez XXIII. imenoval za državnega tajnika 78-letnega kardinala Amleta G. Cicognanija. Ameriški časopis »Time« pripominja k temu imenovanju, da je javnost presenetilo, ker je pričakovala, da bo za državnega tajnika imenovan 63-letni milanski kardinal G. Montini. Že za časa vladanja Pija XII, ki ni imel državnega tajnika, so pričakovali, da bo tajnik postal kardinal Montini. »Time« naglaša, da je bil kardinal Cicognani 25 let apostolski delegat v Združenih ameriških državah in da sedanje imenovanje pomeni upoštevanje moči ameriškega katolicizma. Po Tardinijevi smrti je prispel v Vatikan tudi newyorški nadškof kardinal Spellman. Ker je papež imenoval Cicognanija tudi za predsednika papeške komisije za upravo vatikanskega mesta (na tem položaju je bil rajni kardinal Canali) in za predsednika komisije za upravo premoženja Sv. stolice bo kardinal Cicognani hkrati minister za zunanje zadeve, predsednik vlade in minister za notranje zadeve Vatikana, ugotavlja »Time«.

NEHRU OBISČE URADNO MOSKVO. Iz New Delhija poročajo, da bo ministrski predsednik Nehru 6. septembra prispel v Moskvo. Prihodnje leto odide v Brazilijo, kjer bosta v istem času predsednik Naser in Dag Hammarskjoeld. Nehru je priredil v New Delhiju sprejem v čast madžarskega predsednika Ferenca Munnicha. Ob tej priložnosti je naglasil, da je treba s pogajanji ustvariti nove odnose med državami in preprečiti novo vojno.

ZAPLETEN POLOŽAJ V BRAZILIJI. Brazilski predsednik Janio Quadros je nenadoma odstopil in svoj korak razložil v posebni poslanici na Brazilce. Pravi, da se je odločil za odstop pod pritiskom raznih sil pa tudi zato, ker so ga izdali nekateri lastni somišljeniki. Po ustavi bi moral priti na njegovo mesto dosedanji podpredsednik države Joao Goulart, ki se je v trenutku Quadrosovega odstopa mudil na Kitajskem. Goulart je somišljenik bivšega predsednika Brazilije Kubička in bi moral v smislu ustave postati predsednik republike. Sindikalne organizacije ter socialistična in tudi komunistična stranka zahtevajo, naj se ustava spoštuje in naj Goulart prevzame oblast. Toda temu se upira vojska pod vodstvom ministra državne obrambe Odilia Denysa. Vse kaže, da je prav vojska zrušila Quadrosa. Njegovi zunanji politiki naj bi nasprotovala tudi Cerkev, hkrati so ji bile nasprotne tudi Združene ameriške države. Te sile očitajo Quadrosu, da je v zunanji politiki zavozil preveč na levo, tako na primer, da je podpiral politiko Fidel Castra in da se je preveč približal socialističnim državam. Vodstvo države je začasno sprejel predsednik parlamenta Mazzilli, ki je sestavil tudi novo vlado. Zdi se, da so sile ,ki so zrušile Quadrosa, še bolj nasprotne Goulartu in da hočejo za vsako ceno preprečiti njegov nastop. Nekateri računajo tudi z razpisom novih volitev in v tem primeru napovedujejo zopet zmago bivšemu predsedniku Kubičku. Quadros ni imel popolnoma svobodnih rok v zunanji politiki, ker je Brazilija na posredovanje ZDA v zadnjem času prejela veliko mednarodno posojilo.

NOV UDAREC ZA FRANCOSKO ZUNANJO POLITIKO. Alžirija je dobila novo začasno vlado. Po sklepu Narodnega sveta alžirske revolucije ni predsednik vlade več Ferhat Abbas, temveč Ben Jusef Ben Khedda, ki je še hujši nasprotnik Francije, kakor Abbas. Tako bo še teže doseči sporazum med Francijo in Alžirijo.

OZN PROTI FRANCIJI. Na izrednem zasedanju OZN je doživela francoska zunanja politika hud udarec. Izglasovana je bila namreč resolucija, ki jo je predložilo 32 afriških držav in Jugoslavija in ki priporoča, naj se med Francijo in Tunizijo takoj prično pogajanja, da bi vse francoske čete zapustile Tunizijo. Francozi so bili presenečeni, da je za resolucijo glasovalo 66 držav, med temi tudi 4 francoske zaveznice v atlantski pogodbi; 30 držav se je vzdržalo glasovanja, odsotne so bile Francija, Španska, Portugalska in Nigerija. Niti ena država ni glasovala proti resoluciji. V smislu resolucije bi se morali Francozi umakniti ne samo iz Bizerte (iz mesta), temveč bi morali zapustiti tudi zadnje vojaško oporišče (pri Bizerti).

Mednarodna trgovina

Italija proti dumpingu z maslom

Te dni je italijanska vlada izročila Izvršnem odboru pri Evropskem skupnem trgu v Bruslju posebno noto, v kateri trdi, da sistem uvoza masla v Italijo po minimalni ceni ne ustreza položaju v italijanskem kmetijstvu. Kakor znano, je uvoz masla v Italijo dovoljen, kadar cena maslu na notranjem trgu presega 750 lir za kilogram, in se avtomatično prekine, ko cena pade pod to raven. V svoji noti Evrposkemu skupnemu trgu navaja italijanska vlada, da je razlika med proizvodnimi stroški za kg masla v Italiji in v nekaterih drugih članicah EST tako velika, da stane že ocarinjeno maslo dostavljeno v Italijo še vedno mnogo manj kakor maslo proizvedeno v Italiji. Povprečna cena tujega masla ne presega 500 lir za kg. Ob italijanskih mejah se zbirajo med letom velike količine masla in kadar se uvoz »odpre«, prejedejo te količine blaga mejo ter se pojavijo na italijanskem trgu. Cena zaradi obilice masla pade in uvoz se prekine. Toda količine uvoženega masla so tako velike, da se kljub zapori na meji v Italiji dolgo časa prodaja maslo iz teh zalog, tudi po prekinitvi uvoza. V noti je tudi poudarjeno, *da Francija, Belgija in Nizozemska lahko izvažajo maslo pod tako ugodnimi pogoji zaradi visokih premij,* ki jih prejemajo njihovi izvozniki. Te premije naj bi znašale 300 do 350 lir pri kg. *Po določbah pravilnika Evropskega skupnega trga je podeljevanje takih izvoznih premij prepovedano,* zaradi tega bo Italija primorana braniti notranji trg pred dumpingom z maslom. Nota ne pove, kako bo vlada izvedla to obrambo, vendar se zdi, da bo dvignila posebno carinsko zaveso nasproti tistim članicam EST, ki ne bodo do jeseni odpravile že omenjene izvozne premije.

Beograjski sejem odprt

V Beogradu so 23. avgusta slovesno odprli V. jubilejni mednarodni sejem tehnike. Na njem sodeluje 408 jugoslovanskih podjetij in 701 podjetij iz 25 držav iz Evrope, Azije in Amerike. Razstavno površino so letos povečali za 15% v primerjavi z lansko. V. sejem tehnike je odprl ravnatelj sejma Jaša Rajter v prisotnosti člana Zveznega izvršnega sveta in ministra za promet M. Cetinića, predsednika občinskega sveta M. Neoričića in predsednika delavskega sveta Beograjskega sejma A. Bogdanovića. Po pozdravnih besedah predsednika J. Rajterja sta o pomenu te prireditve spregovorila M. Cetinić in A. Bogdanović.

Posebno živahno je zanimanje za letošnjo razstavo motorjev in motornih vozil, na kateri sodelujejo poleg domačih avtomobilskih tovarn tudi najvažnejše tuje tovarne. Po številu razstavljenih vozil in razstavljavcev je to največja letošnja prireditev te vrste v Jugoslaviji.

Druge pomembne razstave so zlasti razstava mehanografskih izdelkov in razstava strojne industrije. Število razstavljavcev iz te stroke se je povečalo za 43%, njihova razstavna površina pa celo za 64%, v primerjavi z letom 1957. Močno se je povečalo tudi število razstavljavcev s področja kemije in elektroindustrije.

Uprava sejma je že v glavnih potezah določila program prireditve za prihodnje leto. VI. sejem ne bo kakor vsi doslej v avgustu, **temveč od 22. maja do 5. junija.**

Na sejmu v Beogradu nastopa tudi več tržaških trgovcev kot predstavniki podjetij iz notranjosti Italije.

SOLUNSKI VELESEJEM SE PRIČNE

Tudi letos bo v Solunu običajni velesejem, in sicer od 3. do 24. septembra. Med tujimi državami kaže za ta velesejem posebno zanimanje Jugoslavija, ki je v dobrih poslovnih zvezah z Grčijo. Poleg tega ima Jugoslavija že iz časov po prvi svetovni vojni v Solunu prosto cono, ki jo uporablja za izvoz nekaterih svojih proizvodov. Jugoslovani so na solunskem sejmišču postavili tudi nov **paviljon,** v katerem je 1.040 kv. metrov pokritega prostora; razstavni prostor Jugoslavije na odprtem pa obsega še 600 kv. metrov. Letos bo jugoslovanska razstava dala še poseben poudarek industrijskim proizvodom, ki bi jih rada izvažala v večjem obsegu. Tako bo razstavljala razne stroje, posebno elektromotorje, transformatorje in razne aparate, pločevino in druge železarske izdelke, hladilnike in druge gospodinjske stroje, tkanine ter izdelke avtomobilske industrije. Solunski sejem je bil ustanovljen leta 1926; sejmišče obsega 70.000 kv. metrov. Na sejmu razstavljajo podjetja iz 15 držav, iz same Grčije je 350 podjetij.

ARGENTINA PROTI EVROPSKEMU SKUPNEMU TRGU

Tesnejša povezava članic Evropskega skupnega trga na gospodarskem področju povzroča motnje v trgovini med temi državami in drugim, ki niso pristopile k Evropski gospodarski skupnosti. Zdaj se zopet oglaša Argentina, ki je pričela slutiti nevarnost, ki grozi izvozu njenega mesa v države Evropskega skupnega tržišča. Danes ne gre več samo za slutnje, temveč za dejansko upadanje izvoza argentinskega mesa v Zahodno Nemčijo. Argentinci se bojijo, da bodo zgubili še angleški trg, odkar je Velika Britanija pristopila k EST. Velika Britanija je bila doslej najboljši odjemalec za vse argentinsko gospodarstvo.

Argentinski list »La Prensa« navaja, kako se je uvoz mesa iz držav Evropske gospodarske skupnosti v Zahodno Nemčijo dvignil od 800 v letu 1956 na 27.500 ton v letu 1960; v istem času je izvoz mesa iz Argentine v Zahodno Nemčijo upadel od 50.000 na 12.500 ton. »La Prensa« je mnenja, da je nujno potrebno sklicati mešani argentinsko-nemški odbor, ki naj bi proučil to vprašanje. Ako bi ne prišlo do zadovoljujočega sporazuma, potem naj argentinska vlada sprejme primerne ukrepe. Tako bi Argentina lahko preklicala svoja naročila nemški industriji. Argentinska vlada bi lahko tudi proučila položaj nemških podjetij v Argentini. Nemce je pisanje argentinskega lista precej razdražilo, kakor sodimo po pisanju njihovih listov. Ti trdijo, da niso argentinske grožnje na mestu, češ prebivalstvo Zahodne Nemčije tako naglo narašča, da bo Nemčija lahko še vedno kupovala.

SVOJEVRSTNA POBUDA PADOVE

Na padovanskem sejmišču bodo konec septembra odprli svojevrstno razstavo, in sicer »Stalno razstavo jadrnic in motornih čolnov«. Hkrati s tem bo začel poslovati »Trg z rabljenimi čolni in rulotami«. Razstava bo zavzela 2500 kv. m površine in bo stalna, to je, ostala bo odprta čez vse leto. Morje privablja v poletnih mesecih čedalje več ljudi in uporaba novih surovin (kakor n. pr. plastična masa) je v zadnjem času precej pocenila tovrstna plovila. Zaradi tega bo nova pobuda padovanskega sejma doživela gotovo lep uspeh. Upoštevati moramo tudi, da so nedaleč od Padove Benetke, kjer je mestno prevozno sredstvo prav čoln. Druga zanimiva zamisel je tudi stalno tržišče rabljenih rulot, **ki je menda** prvo te vrste v Italiji. Nomadski turizem bo tako v Padovi lahko našel vrsto priklopnih hišic za avtomobil.

Panika na nemških borzah

Po poročilih angleških listov iz Bonna je 25. avgusta na zahodnonemških borzah zlasti v Frankfurtu nastopila skoraj prava panika med delničarji velikih podjetij. Premnogi so se hoteli iznebiti delnic s prodajo, kar je seveda povzročilo padec borznih tečajev. Vrednost delnic je padla za 3,5 do 4 odst. Zguba, ki je zaradi tega nastala, znaša okoli 4 milijarde nemških mark. To je bil najhujši padec od meseca marca v tem letu. Nazadovanje vrednostnih papirjev znaša 30% v primerjavi z vrhunsko ravnijo v septembru lanskega leta. Vzrok tega pojava ni gospodarske narave, kakor pravi poročilo londonskega »Timesa« iz Bonna. Spravljajo ga v zvezo s skokom vrednostnih papirjev v Ameriki; zaradi tega skoka so tuji vlagatelji pričeli preteklo sredo prodajati nemške vrednostne papirje. To je povzročilo živčnost med nemškimi delničarji, zlasti takimi, ki imajo v rokah tako imenovane ljudske delnice. Kljub temu pripomnja »Frankfurter Rundschau«, da je padec vrednostnih papirjev posledica nezaupanja nemške javnosti v politiko zvezne vlade. »Stuttgarter Zeitung« piše, da so bili tečaji nemških vrednostnih papirjev že od junija nizki in da bi zdaj res prišlo do prave panike, če bi tečaji ne bili že na nizki ravni. To, kar se zdaj dogaja na nemških borzah, ni v zvezi s poostritvijo politične napetosti. Pesimizem ima sicer dva izvora, prvi je gospodarske narave; k temu se je pridružil še drugi, ki je vendar politične narave.

ZOPET NAZADOVANJE AMERIŠKIH VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Proti koncu preteklega tedna je na ameriških borzah prišlo zopet do nazadovanja vrednostnih papirjev. Med 1247 podjetji so delnice 681 družb nazadovale, napredovale so delnice 32 podjetij, nespremenjene so ostale 234 podjetij. Tečaji nekaterih podjetij so zopet padli na raven od 2. avgusta, ko se je pojavil prvi skok vrednostnih papirjev.

— • —

Razmah pomorstva na Poljskem

Razstave pomorstva v Helsinborgu so se udeležile tudi poljske ladjedlnice, ki so organizirane v združenju »Centromor«. Po podatkih te organizacije so se poljske ladjedelnice po drugi svetovni vojni močno razvile; združenje »Centromor« je bilo ustanovljeno aprila 1950. Do leta 1959 so v poljskih ladjedelnicah zgradili 281 ladij, ki so jih razprodali po vsem svetu. Za razdobje 1960/65 so ladjedelnice prejele naročilo za zgraditev 212 novih ladij. »Centromor« se bavi tudi z nakupom ladij v tujini. Tako je združenje kupilo v tujini 25 že rabljenih ladij, poleg tega je naročilo 18 ladij za poljske plovne družbe v tujih ladjedelnicah. V poljskih ladjedelnicah so doslej popravljali ladje iz 26 držav. V času od leta 1961 do 1965 bodo poljske ladjedelnice napravile 31 ladij najrazličnejših vrst; načrte za ladje izdeluje Osrednji urad za načrtovanje ladij. Skupna tonaža teh 31 ladij bo dosegla 1,800.000 ton nosilnosti. Ladje so naročile tudi družbe iz Sovjetske zveze, Kitajske, Indonezije, Češkoslovaške, Albanije, Brazilije, Francije, Švice, Egipta in Kube.

Veliko je povpraševanje zlasti po ladjah s srednjo tonažo, to je z nosilnostjo 8200 ton. Brzina teh ladij znaša 17 milj, ženejo jih motorji Sulzer 76, ki razvijajo 7800 KS. Te izdelujejo na Poljskem po švicarski licenci. Prav tako izdelujejo tudi težke ladijske motorje tipa Burmeister & Wain.

Obseg zagrebškega velesejma povečan

(Od našega stalnega dopisnika)

Zagreb, avgusta

Če si v mislih predočimo dosedanji razvoj jesenskih mednarodnih prireditev zagrebškega velesejma, bomo ugotovili njihovo neprekinjeno napredovanje, tako po obsegu, kakor tudi po pomembnosti. V tem smislu se bo velesejem še nadalje razvijal, kakor kažejo že same priprave za letošnji sejem, ki bo od 9. do 24. septembra. Zanimanje domačih in tujih razstavljavcev se je letos stopnjevalo, in sicer bodisi glede števila držav, ki se bodo udeležile te prireditve, bodisi glede števila samih razstavljavcev in njihovih izdelkov, pa tudi glede obsega najetega razstavnega prostora. Čeprav so letos zgradili na sejmišču nove paviljone, je postalo že med gradnjo očitno, da ne bo mogoče zadovoljiti vseh prijavljenih podjetij in da bodo razstavni prostori oddani pač tistim podjetjem, ki so se prijavila poprej.

STARA TRADICIJA

Na splošno se ugotavljajo, da je poslovanje mednarodnih sejemskih prireditev v nenehnem razvoju, ker so se take prireditve izkazale zlasti po drugi svetovni vojni za najprikladnejše sredstvo za uspešno mednarodno izmenjavo dobrin. Zagrebški velesejem igra v jugoslovanski notranji in zunanji trgovini posebno vlogo. Smotri, ki si jih je postavila ta prireditev, odpirajo široke možnosti za nadaljni napredek sejma. Velesejem v Zagrebu je najstarejša tovrstna prireditev ne samo v Jugoslaviji, temveč v vsej jugovzhodni Evropi. Zlasti po osvoboditvi domovine je zagrebška prireditev igrala pomembno vlogo pri obnovi, vzpostavitvi in razvoju jugoslovanskih trgovinskih zvez z zunanjim svetom. Danes ni zagrebški velesejem več edina sejemska prireditev v Jugoslaviji, vendar pa je še vedno njen edini občni mednarodni vzorčni velesejem. Zaradi tega je to edina tovrstna prireditev v Jugoslaviji, na kateri si lahko poslovni ljudje podrobno ogledajo celotno jugoslovansko proizvodnjo. To je hkrati edina prireditev, ki lahko da celoten vpogled na potrebe domačega tržišča. To pa je izredne važnosti za inozemske gospodarstvenike, ki lahko pravilno sestavijo izbor svojih izvoznih proizvodov, namenjenih notranjemu jugoslovanskemu tržišču.

VSAKO LETO NOVE DRŽAVE

Z druge strani je zagrebški velesejem kot obči sejem vzorcev najprikladnejše mesto za kolektivne razstave tujih držav, in sicer zlasti za tiste tuje razstavljavce, ki prikazuje velik izbor proizvodov vseh ali določenih vej svoje notranje proizvodnje. Jugoslavija si močno prizadeva, da bi razširila obseg svoje zunanje trgovine. Vzporedno z njeno zunanjepolitično prizadevnostjo pa narašča število novih partnerjev v mednarodni izmenjavi dobrin. S tem v zvezi se, na zagrebškem velesejmu, pojavljajo kot razstavljavci vsako leto nove države, države z nezadostno razvito industrijo, ki nudijo raznovrsten prikaz svojih proizvodov, od kmetijskih do rudarskih, od obrtniških do posameznih industrijskih proizvodov. Ker gre za države, ki ne razpolagajo z velikimi možnostmi in ki organizirajo po navadi kolektivne razstave, jim izmed vseh sejmov najbolje ustreza prav zagrebški velesejem, na katerem so razstave organizirane po sistemu državnih paviljonov. Tako pridejo bolje do izraza razstavljeni proizvodi teh držav, kajti njihovo prikazovanje na skupnem mestu omogoča zaokrožen pogled na gospodarske možnosti vsake posamezne države.

ČEDALJE VEČ POSLOV

Da se število tujih razstavljavcev in kupcev iz leta v leto veča, je treba pripisati tudi vse večjemu obsegu poslovanja med inozemskimi obiskovalci in udeleženci zagrebškega velesejma. Kljub težavi, ki jo nudi registriranje poslov, ki jih tuji udeleženci sklepajo med seboj, je očitno, da se to poslovanje nenehoma stopnjuje. Velesejem v Zagrebu se tako uveljavlja kot središče za trgovino med vzhodom in zahodom. Poleg tega se tu vzpostavljajo stiki tudi med državami v razvoju in industrijsko razvitimi državami.

UČINEK INDUSTRIJSKEGA RAZVOJA

Seveda je za napredek zagrebškega velesejma največje važnosti močan razvoj jugoslovanskega industrijske dejavnosti. Čedalje večja izbira in boljša kakovost domačih proizvodov zahteva čedalje večje število kupcev; zaradi tega se nenehoma veča tudi število jugoslovanskih razstavljavcev. Nadaljnjemu gospodarskemu razvoju so potrebni novi stroji, opreme in razne potrebščine, in sicer ne samo domačega izvora, temveč tudi iz tujine. Zaradi tega se veča tudi udeležba tujih proizvajalcev in trgovcev.

TUDI REČNO IN POMORSKO GOSPODARSTVO

Poleg tega se bo letošnjega jesenskega velesejma udeležilo razen tradicionalnih domačih in tujih gospodarskih panog, tudi vrsta drugih dejavnosti, in sicer s področij, ki niso bila doslej zastopana na zagrebškem velesejmu. Tako na primer področje rečnega in pomorskega gospodarstva, ki se želi tako uveljaviti v mednarodnem tržišču. Na posebnem mestu bo nastopilo trideset jugoslovanskih morskih in rečnih ladjedelnic, pomorskih in ladijskih podjetij in tovarn, ki proizvajajo opremo in potrebščine. Večje število tujih dobaviteljev ladijske opreme bo prišlo zalo v lastnih izložbah ali pa po stopih jih jugoslovanskih zastopnikih in voznikih. Tako se bo obseg velesejma dopolnil še z novo, zanimivo in vsestranske dejavnostjo.

Zagrebški velesejem, tradicionalna in važno mednarodno tržišče, nudi udeležencem svoje 61. mednarodne prireditve najboljše perspektive za uspešno poslovanje. Upravičeno pričakovanje, da bo letos dosegla večji in večji uspeh.

m. v.

Prednost Genovi pred jadranskimi lukami

V tržaški reviji »Trieste« razglablja publicist G. Sabini o zasedanju industrijcev na tržaški univerzi v letošnjem maju, in sicer v zvezi z razvojem pomorstva na Jadranu.

Pisec poudarja, da se je takoj po vojni razširilo mnenje, da je tržaškemu pristanišču zapisan konec, kar zadeva tranzitni promet z zalednimi državami, in sicer iz preprostega razloga, ker se je večina zalednih držav zaprla v blok, ki si bo iskal druge poti na morje. Razvoj v naslednjih letih je pokazal, da je bilo to mnenje zgrešeno in da so bile zgrešene tudi nekatere pobude izvršene na podlagi te domneve. Jadransko morje ni zgubilo na svojem pomenu v mednarodnem blagovnem prometu. Nasprotno. V letu 1959 so izkrcali in vkrcali v italijanskih pristaniščih ob Jadranskem morju 23,619.000 ton blaga, v jugoslovanskih pristaniščih pa nadaljnjih 8,108.000 ton. Skupni promet je dosegel 31,727.000 ton. Promet v italijanskih pristaniščih se je v primerjavi s predvojnimi leti podvojil, v jugoslovanskih pa početvoril.

Šibka stran tega področja pa je v pomanjkanju zadostne ladijske tonaže in hitrih ter pogostih zvez s čezmorjem. Italijanske linijske ladje so v letu 1938 pristale v italijanskih pristaniščih ob Jadranu 8.753-krat, leta 1959 pa samo 2.861-krat. Število teh pristankov se je torej skrčilo za 63%. Ladje na progah pretežne državne važnosti (FIN MARE) so leta 1938 pristale 4.234-krat, leta 1959 samo še 1.211-krat, a po sedanjem načrtu o preureditvi prog FIN MARE bi v enem letu pristale samo še 900-krat. Nazadovanje glede števila pristankov bi tako v primerjavi s predvojnimi leti doseglo kar 80%.

Jadransko morje pa ni ostalo brez ladij. Mesto italijanskih plovil so zasedle ladje z drugimi zastavami. Število pristankov tujih ladij se je dvignilo od leta 1938 (659 pristankov) do leta 1959 (1.684 pristankov) za 156%. Samo za tržaško pristanišče so tuje ladje prevzele že 60% vsega prometa, na relaciji Italija - Grčija pa opravljajo Grki s svojimi ladjami kar 90% medsebojnega prometa. V Benetkah, kjer ne gre toliko za blagovni kakor pa za potniški promet, je 80% prometa v rokah tujih pomorskih družb.

Zanimivo je tudi poročilo prof. Babierija, ki ga Sabini obširno navaja, tem, koliko prometa odtegujejo na to tirenska pristanišča jadranskim. Prof. Barbieri meni, da gre za okoli 2 milijona ton na leto. Razloge za odtegovanje je treba iskati v razlikah v številu odhodov ladij s Tirenskega in z Jadranskega morja. Da si ustvarimo jasno sliko bo zadostoval en sam podatek: iz Genove odhaja v določeni časovni enoti 10-krat več ladij kakor iz Benetk.

ITALIJA NIMA ZGUBE S TRSTOM

Med predavanji na II. mednarodnem tečaju o prevozništvu, ki je pod okriljem Evropske gospodarske zveze v Trstu, je zbudilo veliko pozornost predavanje glavnega ravnatelja Javnega skladišč v tržaškem pristanišču dr. Bernardija. Govornik je naglasil, da tržaški promet predvsem tranzitne narave, ker nima Trst večjega zaledja v okviru italijanske države; toda prav ta okolnost je z druge strani ugodna in omogoča izdaten priliv deviz v Trst. Po mnenju dr. Bernardija doseže priliv tujih valut za poravnavo raznih pristaniških uslug in drugih pristojbin okoli 40 milijard lir na leto; to je vsekakor lep prispevek k aktivnosti italijanske plačilne bilance. Govornik je tudi pripomnil, da ne more Trst mnogo pričakovati od Evropske gospodarske skupnosti, ker ne bosta k njej pristopili kot pravi članici nevtralni državi Avstrija in Švica, s katerima ima Trst zelo razvite poslovne zveze.

KOLERA NA KITAJSKEM. V Hongkongu, ki je ostal pod angleško upravo in šteje danes okoli 3 milijone ljudi, je izbruhnila kolera. Doslej so ugotovili 36 primerov, med temi šest smrtnih. V Hongkongu mrzlično cepijo prebivalstvo proti koleri. Cepivo je prišlo iz Združenih ameriških držav, Vel. Britanije, Indije in Avstralije. Doseljenci iz Kitajske pripovedujejo, da razgraja kolera v nekaterih kitajskih pokrajinah. Kitajske radijske postaje so sporočile, da so iz raznih središč poslali v ogrožene kraje izurjeno osebje, ki naj bi zboljšalo zdravstveno stanje v prizadetih pokrajinah in te razkuževalo.

Mednarodni vinski sejem na višku

Ljubljana, avgusta

VII. mednarodni sejem vin, žganih pijač in sadnih sokov je bil letos prirejen s prav posebno skrbnostjo in temeljitostjo v vsakem pogledu. Program sejma je bil proti sejmom prejšnjih let razširjen. Tako je v poučno-propagandnem delu grafično-statistično in stvarno prikazan razvoj vinogradništva in vinarstva v posameznih proizvodnih področjih Jugoslavije. V okviru letošnje prireditve je **druga razstava sadnih sokov in prva razstava likerjev in žganih alkoholnih pijač,** obe z mednarodno udeležbo. Jugoslavijo poznajo prav v tem pogledu širom po svetu, saj znaša pridelek sadja v Jugoslaviji okrog 1 milijona ton letno. Najbolj znane so bosanske suhe slive, srbska in bosanska slivovka, tropinovec itd. Letos je bilo prvikrat ocenjevanje žganih alkoholnih pijač. V ocenjevalni komisiji je bil poleg šestih jugoslovanskih strokovnjakov tudi znani vinski strokovnjak iz Londona dr. Richard Teltcher. Glede ocenjevanja vin prinaša letošnji sejemski katalog podrobne podatke o ocenjenih vinih razstavljavcev in rezultatov. Na splošno pa je številni pregled rezultatov ocenjenih vin naslednji:

Država	1	2	3	4
Avstralija	59	7	47	4
Avstrija	55	7	46	2
Kanada	2	—	1	1
Francija	10	1	5	—
Grčija	4	—	4	—
Italija	16	3	9	4
Mehika	4	—	3	—
ZR Nemčija	106	12	91	2
Nova Zelandija	26	1	19	4
Romunija	35	9	26	—
Madžarska	5	—	5	—
Turčija	3	—	2	—
Jugoslavija	310	33	205	47
Skupaj	**635**	**73**	**463**	**64**

(1 razstavljeni vzorci, 2 zlata kolajna, 3 srebrna in 4 bronasta).

Na razstavi žganih pijač so zastopane z več vzorci naslednje države: Anglija, Italija, Madžarska, Nova Zelandija, DR Nemčija, Romunija. Jugoslovanski proizvajalci so poslali kar 114 vzorcev. Skupno je bilo podeljenih 25 zlatih kolajn, 87 srebrnih, 10 priznanj in 3 Grand prix (Jugoslavija). Poleg vin, sadnih sokov in žganih pijač so bile razstavljene tudi razne naprave in pomagala, ki jih potrebuje vinogradnik pri svojem delu in ki so za moderno kletarstvo neizogibno potrebni. Tu so zastopane domače in v veliki meri tuje tvrdke. Razstava sadnih sokov nam je pokazala, da imamo v Jugoslaviji dovolj teh, posebno za poletni čas, hladilnih pijač za tisti del prebivalstva, ki mu ni do alkoholnih pijač. Tudi to je potrebno in vpliva v marsikaterem oziru blagodejno na narodovo blaginjo.

Kakor lahko trdimo, da je razstava vin res v vsakem pogledu uspela in so posebna vina iz slovenskih vinorodnih krajev dosegla tako lepa priznanja v obliki mnogoterih kolajn in odlikovanj, se pa kažejo po drugi strani v gospodarjenju in trgovanju s tem tako važnim pridelkom precejšnje pomanjkljivosti. Kajti še tako izvrsten pridelek nima za pridelovalca prave vrednosti, če vino obleži v kleti in ga ne more vnovčiti.

Letos vse kaže, da bo kljub obilnemu spomladanskemu dežju v nekaterih predelih vinski pridelek velik, drugod pa, kakor na pr. na Primorskem, ne napovedujejo dobre letine. Vinogradnike še posebno skrbi, vsaj v krajih, kjer je več vina, ali ga bodo mogli tudi prodati. Boje se namreč, da bo odkupna cena padla in pravijo, da posebno v Slovenskih goricah v tem pogledu ne kaže posebno dobro. Baje ni letos izvozna trgovina prevzela dovolj vina. Letos so menda izvozili komaj polovico toliko kakor v istih mesecih lani. Odkupna podjetja trdijo, da so tega krive previsoke cene, ki jih zahtevajo pridelovalci.

Tukajšnji časopisi pozivajo vinogradnike, naj ne zvišujejo brez potrebe cen vinu, posebno ne v izvozu, ker se zna to maščevati v prihodnjih letih z velikim zastojem izvozne vinske trgovine. Kaj lahko se zgodi, da bodo ostale v kleteh velike količine pridelka, ki ga bo zelo težko vnovčiti. Zato ugotavljajo strokovnjaki, da se dohodek vinogradnikov v resnici ne bo zmanjšal zaradi znižane odkupne cene, temveč mnogo bolj zato, ker bodo obležale velike količine vina v vinskih kleteh.

Seveda igra pri tem pomembno vlogo tudi organizacija odkupa, ki ni vedno na višini. Drugo je tudi vprašanje, kako je s prodajo vina in s cenami na domačem trgu, to je v gostilnah. Cene so vsekakor visoke.

—om—

Izvoz vina iz Italije

Italijanski izvoz vina, mošta in vermuta je dosegel v letu 1960 2,510.000 hl v vrednosti 28,7 milijarde lir ter je bil za 16% večji od izvoza v letu 1959 (vrednost izvoza pa je bila za 9% višja).

V omenjenih letih je Italija izvozila hektolitrov:

	1959	1960
Mošt	176.784	222.890
Vino	1,477.582	1,724.228
V steklenicah	184.005	203.472
Peneča vina	25.449	27.009
Vermut	299.293	332.231
Skupaj	**2,163.113**	**2,509.830**

Izvoz po državah pa je bil naslednji (v hektolitrih):

	1959	1960
Belgija-Luksemburg	79.654	85.443
Francija	32.492	34.604
Zah. Nemčija	1,073520	1,169.754
Nizozemska	35.733	69.998
Skupaj EST	**1,221.399**	**1,359.799**
Odst. EST na celoten izvoz	56%	54%
Avstrija	130.331	296.081
Češkoslovaška	16.339	14.689
Danska	13.958	14.814
Finska	5.194	5.112
Vzh. Nemčija	1.925	1.986
Vel. Britanija	66.379	82.366
Norveška	7.329	6.828
Švedska	20.610	27.564
Švica	434.472	461.187
Brazilija	1.449	3.466
Kanada	13.986	14.157
ZDA	149.484	158.008
Venezuela	18.133	1.318
Skupaj vse države	**2,163.113**	**2,509.830**

40 let dunajskega velesejma

(Nadaljevanje s 1. strani)

druge, ki so dobile v novozgrajenih poslopjih svojo sodobno razstavno mesto.

SAMOPOSTREŽBA V TEKSTILNI STROKI

V skladu s sodobno racionalizacijo prodajnega sektorja prikazuje tekstilna industrija v posebni razstavi možnosti samopostrežbe za tekstilne izdelke, ki zanima tako veliko število trgovcev kot tudi slehernega potrošnika.

Podjetja, ki nimajo na razpolago dovolj parne energije za proizvodnjo, uporabljajo lahko zdaj nov pripomoček. Generator, ki proizvede v eni uri 1400 kg vodne pare je možno postaviti na štirikrat manjši prostor in tehta 5-krat manj kot dosedanji enakovredni parni kotel. Električna industrija razstavlja mnogo merilnih aparatov za merjenje izolacije, ozemljitve kot tudi priprave za avtomatizacijo in upravljanje strojev na daljavo

Vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA
SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/I. - TELEFON ŠT. 78-08

Kako je z obrtnimi dovoljenji

Glede izdajanja trgovskih obrtnic sta si v Italiji nasproti dve gledišči: gledišče vlade, ki zagovarja svobodno iniciativo in svobodno konkurenco in torej nadalnje izdajanje obrtnic, in gledišče trgovcev, ki zagovarja in zahteva tudi na tem področju »numerus clausus«. Po besedah ministra za trgovino in industrijo Colomba, vlada ne bo omejevala izdajanja novih trgovskih obrtnic, kakor tudi ne bo zavirala organizacije velikih trgovin »self service« ali po naše, samopostrežnih trgovin) in velikih magazinov kakor so na primer UPIM, STANDA, La RINASCENTE, COIN in drugi.

Trgovci se pritožujejo, da jim podelevanje novih obrtnic in še posebej odprtje novih samopostrežnih trgovin zelo škoduje, ker je že tako v Italiji premalo potrošnikov na posamezno trgovino in jim nove trgovine odvzemajo tudi stare in stalne odjemalce. Zdi se, da je vlada mnenja, da je treba to vprašanje rešiti na način, ki bi dopuščal nadalnje izdajanje trgovskih obrtnic, obenem pa bi zagotovil tudi delovanje že vpeljanih trgovcev. Trgovci bi se morali združiti v zadruge ali podobne organizacije, tako da bi lahko nabavljali blago po nižjih cenah. Tako bi lahko znižali cene svojim blagovnim vrstam ob prodaji na drobno in s tem uspešno konkurirali novim trgovinam in »samopostrežbam«.

Najvažnejši uvoznik italijanskih vin je Zahodna Nemčija, ki je lansko leto kupila v Italiji 1,170.000 hl, ali kar 46% vsega italijanskega izvoza. Druge države so ohranile z majhnimi spremembami svoje prejšnje položaje. Le Nizozemska je skoraj podvojila svoj uvoz v primerjavi z letom 1959.

Vprašanje podeljevanja obrtnih dovoljenj ima še posebne značilnosti na Tržaškem in v naših krajih sploh. Ko gre za podelitev obrtnega dovoljenja za izvajanje trgovskega poklica v naših krajih, navadno naši ljudje naletijo na velike težave, včasih celo na nepremagljive ovire. O širokogrudnosti, ki naj bi jo vsebovale smernice osrednje vlade glede trgovskih licenc v naših krajih, ko gre namreč za podelitev licence našemu človeku, ni sledu. Neprimerno laže pridobijo obrtno dovoljenje priseljenci iz Istre, ki so prevzeli na Tržaškem že na stotine trgovin, mlekarn pa tudi pekarn. Prošnja za licenco je za našega človeka pogosto združena s stroški za odvetnika ali drugega posredovalca. Kakor rečeno, imajo prednost drugi, čeprav je bila v londonskem sporazumu zagotovljena Slovencem v tem pogledu popolna enakopravnost.

PRED POVIŠANJEM SOCIALNIH DAJATEV. Izdatki zavoda INPS (Zavoda za socialno skrbstvo) so znašali leta 1960 za same upokojence 75 milijard lir. Upokojencev je bilo konec leta 1960 2,916.529, njihovih svojcev pa 1,424.000. Konec leta 1960 je primanjkljaj v bilanci zavoda dosegel 12 milijard lir. Primanjkljaj, predviden za letos, pa naj bi dosegel celo 36 milijard lir. Iz Rima poročajo, da bo vlada krila ta primanjkljaj v bilanci INPS, ki je državno podjetje, s povišanjem socialnih dajatev delodajalcev. Socialne dajatve so sorazmerne s plačo ali mezdo zavarovanca; sedaj znašajo skupno 15,7% plače (od tega plačuje zavodu INPS delodajalec 10,50%, delojemalec pa ostalih 5,25%). Po 1. oktobru pa naj bi se odstotek na plačo dvignil na 17,25 (od tega 11,50% v breme delodajalcu in 5,75% delojemalcu).

POSOJILA SREDNJI IN MALI INDUSTRIJI

Te dni je minister Colombo v odgovor nekemu poslancu navedel nekaj zanimivih podatkov o državnem prispevku mali in srednji industriji pri najemanju posojil. V smislu zakona št. 623 z dne 30. julija 1959 je do 31. decembra 1960 zaprosilo za prispevek k kritju obrestnih stroškov 2574 podjetij s področja male in srednje industrije. Vlada je sprejela 2368 prošenj in izdala za to toliko, da so prosilci lahko krili obresti na posojila v znesku 185 milijard lir.

Za razvoj turizma na naši obali

Naselji v devinsko nabrežinski občini, ki se zaradi svoje lege ob morju in zaradi turističnih naprav prvenstveno turistične narave, sta dve: Sesljan in Devin. Ta dva kraja prideta v poštev kot obmorski kopališči. Pravzaprav bi morali priključiti še nabrežinski Breg, čeravno je ta predel zdaj brez kopališčnih in gostinskih naprav, tudi primernih poti še ni tod. To pa se bo zgodilo v doglednem času, kajti prometno zvezo od obrežne ceste do Proda že gradijo in tudi gostinske objekte bodo v kratkem začeli zidati. Pred dobrim mesecem je namreč neka poldržavna ustanova podpisala pogodbo z devinsko nabrežinsko občino *za zidavo velike gostinske in hotelirske šole v našem Bregu.* Občina ji je v ta namen brezplačno odstopila dobršen del zemljišča. Z gradbenimi deli bodo pričeli v najkrajšem času.

Brez dvoma je, da ima turizem ob naši obali, kakor tudi vsi ostali obmorski kraji v severnem Jadranu izredno ugodne gospodarske perspektive. Prav pri nas se namreč Jadransko morje, kot odcep Sredozemskega morja najgloblje zajeda v evropsko celino. Narodi s severa (Avstrijci Nemci, Čehi, Švedi) imajo prav tu najkrajšo pot do Jadrana. Ker letovanje ob morskih krajih prihaja vedno bolj do izraza in ker je od leta do leta vedno večji naval turistov s severnih področij, ki si želijo oddiha in okrepčila prav v krajih ob morju, je vrednost zemljišč vzdolž naše obale vedno večja.

Isti pojav, le še v večji meri, je predvsem zaradi ugodnejših klimatskih pogojev nastopil na Ligurski rivieri. Zemljišča so tam še dražja kot pri nas in petični meščani velikih mestnih središč severnozapadne Italije (Genova, Turin, Milan), se izredno zanimajo za ligurske obmorske kraje in nenehoma kupujejo še proste parcele, da si tam zgradijo svoje poletne vile.

Za turistično izkoriščanje naše obale pa ne zadostujejo samo naravne lepote. Na našem obalnem pasu (tu mislimo na tisti del, ki upravno spada pod devinsko-nabrežinsko občino) manjka še veliko. Predvsem moramo ugotoviti, da plaže ni dovolj. Kar je razpoložljive plaže, jo imata v zakupu dva najemnika (Castelreggio in grajščinska uprava). Še ta je ponekod zanemarjena, zlasti tisti del v sredini zaliva, kjer so nekdaj stale kabine. V Devinu pa prave plaže sploh ni, če izvzamemo nekaj metrov, ki jo ima v zakupu lastnik gostišča »Bele Dame«. Kopalci se morajo plaziti po skalah, ki so nanizane kot valobran pri vhodu v pristan. V Sesljanu med gostiščem Castelreggio in kamnolomom Casale je le 80 metrov proste plaže; ob večjih navalih je tam toliko kopalcev, da se na plaži čutijo kar utesnjeni. V bregu pod Nabrežino pa imamo navaden prod debelega oblastega kamenja brez mivke ali drobnega grušča, kar za kopalce ni privlačno.

Drugi nedostatek je ta, da manjkajo ob morju *primerni parkirni prostori.* Za potovanja namreč turisti vedno bolj uporabljajo motorna vozila in ta zahtevajo prostor, ki mora biti kopalcem čimbolj pri rokah.

Ta so torej prvenstvena vprašanja te gospodarske pridobitne dejavnosti, za katere se morajo pristojne oblasti živo zanimati in kaj ukreniti, sicer se turistični obmorski promet pri nas ne bo razmahnil in zavzel tistega obsega, kot bi ga lahko upravičeno pričakovali.

Kosmina Stanko

Pomorstvo

NAPOVEDANE LADJE
(Odhodi iz Trsta)

JUGOLINIJA

Proga Jadransko morje —
— *Vzhod:* Skopje 28/8.
— *Indija — Pakistan:* Dinara 20/9, Velebit 21/9.
— *Indonezija — Daljni vzhod:* Velebit 21/9.
— *Japonska:* Velebit 21/9.
— *Severna Evropa:* Pula 31/8.
— *Severna Amerika:* Crna gora 5/9.
— *Severna Afrika:* Pula 31/8.
— *Južna Amerika:* Drvar 24/8.
— *Perzijski zaliv:* Vis 28/8.

JADROLINIJA

Proga Jadransko morje —
— *Dalmacija — Grčija (tedenska):* Orebić 29/8, Opatija 5/9.
— *Dalmacija — Kreta (štirinajstdnevna):* Lastovo 1/9, Lastovo 15/9.

LADJE SPLOŠNE PLOVBE

Motorna ladja »Bled« je prispela 17. avgusta v New York, kjer je raztovorila blago. Ladja »Bohinj« je 23. avgusta odplula iz Pirana za Reko, odtod pa 28. avgusta ponovno na pot v Ameriko. Metorna ladja »Bovec« je prispela 21. avgusta v Tangier, ter je nato nadaljevala plovbo v Savono, Genovo, Neapelj, Palermo, Thessalonike, Benetke in Reko. Z Reke bo ladja odplula 28. septembra.

SVETOVNA POMORSKA RAZSTAVA

V Helsinborgu na Švedskem je bila od 12. do 27. avgusta prva mednarodna pomorska razstava, ki je imela namen pregledno pokazati razvoj ladjedelstva in trgovine z ladjami. Nakazala naj bi tudi bodoči razvoj na tem področju. Razstava se ni omejila samo na prevozne ladje, temveč je zajela tudi ribiške ladje in pristanišča.

VELIK NAPREDEK NORVEŠKE MORNARICE

V prvih šestih mesecih tega leta se je tonaža norveškega trgovinskega ladjevja povečala za 500.000 brt, tonaža vsega ladjevja pa za 764.169 brt. Samo petrolejskih ladij so zgradili za 445.160 ton. Na samem Norveškem so zgradili 168.821 brt. ladjevja.

—•—

PLASTIKA SE VEDNO BOLJ UPORABLJA

Po proizvodnji plastičnih snovi je švedska na tretjem mestu, in sicer za Ameriko in Zah. Nemčijo. Te podatke so objavili v zvezi z londonsko razstavo »Interplas 1961«, kjer je zastopanih 10 švedskih podjetij. V zadnjih 10 letih je proizvodnja plastike na Švedskem zelo napredovala ter je lani dosegla 66.000 ton. Za letos napovedujejo povečanje proizvodnje za 50%.

Kultura in življenje

MERKU NA SPOREDU JESENSKE SIMFONIČNE SEZONE

Pavle Merku se čedalje bolj uveljavlja v glasbenem svetu. Njegov najnovejši koncert za klarinet in orkester bo med prihodnjo jesensko simfonično sezono, ki se bo začela v začetku septembra, izvajal tržaški filharmonični orkester. Solistični del bo izvajal klarinetist Jurij Brezigar, ki je prvi klarinetist v Verdijevem opernem gledališču in član znanega glasbenega tria »Ars nova«. Tržaški glasbeni krogi zelo cenijo mladega slovenskega skladatelja Pavla Merkuja, ki se je v zadnjem času uveljavil tudi na mednarodnem področju s plesom na Brechtovo besedilo in orkestralnim koncertom, ki so ga pred kratkim izvajali v Ljubljani, Hamburgu in Monte Carlu.

Med skorajšnjo jesensko simfonični sezono v Trstu bo nastopil tudi jugoslovanski violinist Dejan Bravničar, učenec velikega ruskega mojstra Davida Ojstraha.

Italijanska agencija »Giulia« pripominja, da se z izvajanjem Merkujevega koncerta za klarinet in orkester ter s povabilom violinista Bravničarja v Verdijevo gledališče vedno bolj uresničuje vloga mostu med dvema kulturama, ki jo je zemljepis določil našemu mestu.

PO KONCERTU PIANISTKE DUBRAVKE TOMSIČ V KOPRU

Letošnje Primorske prireditve v Kopru so zaključili s koncertom pianistke Dubravke Tomšič, ki jo je slavni Artur Rubinstein, potem ko je s svojim virtuoznim igranjem osvojila New York, označil za pianistični medij stoletja. Dubravka Tomšič si je zelo želela izvajati koncert izbrane pianistične glasbe na čudovitem koprskem trgu, ki je lep, predvsem pa akustičen. Na žalost je bil koncert zelo slabo obiskan, čeprav je svetovno znana pianistka izvajala slavno Beethovnovo Sonato v mesečini, Chopinovo Revolucionarno etudo, Lisztov Mefistov valček in druge vrhunske pianistične skladbe. Razlog za tako nesrečen konec letošnjih Primorskih prireditev pa je treba iskati ne v kulturni zaostalosti in glasbeni nevednosti prizadetega občinstva, kot je na primer zapisal neki vročekrvni kritik, ampak v dejstvu, da so prireditelji postavili Tomšičin koncert, ki je spadal na začetek koprskega festivala, na konec, in sicer takoj za očarljivim nastopom jugoslovanskih narodnih plesov.

PREDSEZONA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Slovensko gledališče v Trstu se je spet pojavilo med nami, in sicer s predsezonsko rutino na našem podeželju. Nastopa z dramo Jožka Lukeša »Prgišče zemlje«, komedijo Branislava Nušića »Dr.« in z otroško igro Pavla Golie »Sneguljčica«. Napovedano je tudi izvajanje Kalmanove operete Princesa čardaša.

BENESKI FILMSKI FESTIVAL

V Benetkah se je pretekli teden začel že tradicionalni filmski festival. Drugi večer so izpolnili z jugoslovanskim filmom (pravzaprav s filmom, ki so ga izdelali v jugoslovansko-francoski-švicarski koprodukciji) »Ne ubijaj!« Režiral ga je slavni francoski režiser Claude Antant-Lara, ki je prisostvoval krstnemu predvajanju te svoje najnovejše mojstrovine. Ker je filmski scenarij naletel v Franciji na veliko nasprotovanje zaradi svojega pacifističnega jedra (obravnava problem antimilitarističnega prepričanja dveh mladeničev, Francoza in Nemca), ga je Antant-Lara izdelal v tujini s tujo finančno in umetniško pomočjo. V glavni vlogi je nastopal ruski filmski umetnik Lovrenc Tercijev, ki stalno živi v Parizu. Beneško festivalsko občinstvo je film toplo pozdravila. Prav tako italijanska filmska kritika, ki poudarja umetniške in tehnične vrline, čeprav je slogovno morda preveč napihnjen in mestoma razvlečen. Francoska kritika film popolnoma odklanja; slično stališče zavzema tudi nemška kritika. Angleški filmski recenzenti pa so film sprejeli še precej naklonjeno.

Socialni utrinki

V AVSTRIJI PRIMANJKUJE DELOVNE SILE. Dunajska Zvezna trgovinska zbornica je predložila vladi zakonski osnutek, po katerem naj bi se povečalo število tuje delovne sile v republiki. Avstrijska industrija je morala namreč v zadnjih mesecih odpovedati vrsto naročil prav zaradi pomanjkanja delovne sile. Zbornica naglaša, da bi morala vlada uvesti dovoljenja za dvoletno bivanje tujih delavcev in devetmesečna dovoljenja za tuje sezonske delavce v Avstriji.

VISJO POKOJNINO VDOVAM IN SVOJCEM SPLOH. Vlada bo v kratkem razpravljala o povišku posrednih pokojnin, to je pokojnin, ki jih prejemajo svojci umrlih upokojencev (vdove, starši, sirote itd.). Vdove po padlih v vojni bodo po tem zakonu, če bo sprejet, prejemale po 15.000 lir več na leto kakor doslej. Do leta 1946 bo povišek narastel na 36.000 lir. Podobno se bodo dvignile tudi druge posredne pokojnine in preživnine.

I. kulturno-gospodarska razstava v Kamniku

Na Gorenjskem je doslej prednjačil Kranj v gospodarskem in kulturnem prizadevanju za dvig življenjske ravni prebivalstva. To nam dokazuje zgovorno vsakoletni gorenjski sejem v Kranju. Vzporedno s Kranjem pa se je začel razvijati tudi Kamnik. Ta razvoj je občina Kamnik letos 29. julija ob svojem prazniku tudi primerno dokumentirala s prvo gospodarsko razstavo.

Vzporedno z gospodarsko razstavo je bila tudi *slikarska razstava,* ki je že vsakoletna kulturna tradicija ob priložnosti občinskega praznika. Na letošnji razstavi je bilo zastopanih deset umetnikov: Lojze Perko, Maks Bergant, Bogdan Potnik, Franica Kratnar, Leo Homar, Polde Mihelič, Aladin Lanc, Tone Žnidaršič, Anton Rojc in Bogo Klobučar. Ti so slikarji, ki se še niso uveljavili v republiškem merilu, ki pa dostojno zastopajo lepo kamniško kulturno izročilo, ki se lahko upravičeno ponaša z Medvedom in Majstrom, da omenim samo dva vidnejša slovenska kulturna delavca, ki jim je zibelka potekla prav v Kamniku. Motivika omenjenih 10 kamniških slikarjev je navdahnjena po edinstveni gorski krajini in domačem delu.

Starodavno gorenjsko mestece se je po drugi svetovni vojni razvilo v važno industrijsko in gospodarsko središče. Zato je letošnja prva gospodarska razstava, ki začasno zavzema vse prostore velike, prostorne in svetle stavbe kamniške gimnazije, naletela na znaten odziv pri prebivalstvu, ki menda še samo ni imelo doslej svojih obiskovalcev na tako smotrno in pregledno urejeni razstavi.

Ker lahko rečem, da je Kamnik z bližnjimi Tunjicami moj drugi dom, sem si z zanimanjem ogledal razstavo. Preveč bi bilo, ko bi se hotel z opisom pomuditi pri posameznih razstavljenih predmetih. Omenil bom samo pomembnejše.

Splošno mizarstvo »Menina« proizvaja najrazličnejše izdelke stavbnega in pohištvenega mizarstva, opremo za pisarne in razne lokale, šolsko opremo itd. Dopolnjuje ga »Tovarna upognjenega pohištva«, ki proizvaja vse vrste stolov iz upognjene bukovine, druge stole, tipizirano pohištvo za pisarne itd. *Tovarna usnja* je specializirana za izdelavo svinjskega usnja. Izdeluje svinjsko galanterijsko usnje v svetovno znani kvaliteti, tapetniško usnje, vse vrste svinjske podloge in cepljence. Njena proizvajalna novost sta »relax« in svinjski boks v raznih barvah za obutev. *Tovarna »Titan«* izdeluje najkvalitetnejše kuhinjske strojčke za gospodinje in tudi mehanske komplete za razne delavnice. Titanovi proizvodi so poznani in cenjeni tudi že po svetu. *Tovarna »Svilanit«* proizvaja svilo, tiskane in flokane svilene zavese, tiskani in flokani sanjan za ženske obleke, sanžan in karo svilo za podlogo, moške in ženske šale ter rute, kravate vseh vrst, garniture in pregrinjala za postelje. Njeni bombažni izdelki pa so frotiv in vofel brisače, namizni prti in garniture, ženil preproge in keper za delovne obleke. »Modelit« proizvaja embalažo iz plastičnih mas, razne škatle za žensko in moško perilo, nogavice, robce, doze za kemične farmacevtske proizvode, tube, škatle za konserve, gumbe vseh vrst, galanterijo, pohištveno kuhinjsko in sobno okovje, kožne in polivinilove izdelke itd. *Tovarna »Svit«* pa nudi polirna in brusna sredstva ter čistila, varilne praške za aluminij in legure, specialna sintetična lepila za razne industrije, tesnila za eksplozivne motorje in drugi pomožni material za avtomobilsko industrijo in servisne delavnice, elektrotehnični porcelan, varovalne elemente, steatit za visoko frekvenco - radijsko industrijo, dekorativno keramiko, tekstilni pribor iz porcelana, bougier cevi, oljno svilo, papir in trakove ter specialne elektro-izolacijske impregnate. Zanimiv je razstavni oddelek rudnika kaolina v Črni.

Kamnik je s svojo očarljivo planinsko okolico tudi važno turistično središče. Zato je na razstavi posvečen primeren prostor tudi njegovi turistični zmogljivosti, ki je dokumentirana v slikah, z grafikoni in plastičnimi prikazi (turistično visokogorsko naselje na Veliki planini in žičnica, ki bo izletnika in letoviščarja v pičli uri pripeljala iz Ljubljane in kamniške doline v edinstveno lepo gorsko okolje). Prikazana je tudi kamniška favna od lisice in merjasca do divjega petelina in orla.

Želimo, da bi se gospodarska razstava v Kamniku vsako leto ponavljala kot stalna dokumentarna ustanova tehnične sposobnosti vzhodnega gorenjskega središča.

jj.

KRONIKA

RAVN. DRŽ. NIŽJE INDUSTRIJSKE STROKOVNE ŠOLE s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, ul. Monte Corsino 8/III.) obvešča, da je vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1961/62 do vključno 25. septembra letos, vsak delavnik od 10. do 12. ure. Obenem opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek, 4. septembra, ob 8.30. Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNEGA INDUSTRIJSKEGA TEČAJA V NABREŽINI z oddeljenimi razredi v Sv. Križu javlja, da bo vpisovanje učencev in učenk za prihodnje šolsko leto 1961/62 za I., II. in III. razred do vključno 25. septembra t. l. vsak dan od 10. do 12. ure, od 4. septembra dalje.

Obenem opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek, 4. septembra, ob 8.30 na sedežu tečaja v Nabrežini.

Razpored in urnik izpitov sta na vpogled na oglasni deski tečaja v Nabrežini.

PREDNOSTNE LESTVICE NA SLOVENSKIH SREDNJIH ŠOLAH. Šolsko skrbništvo sporoča, da so od 19. t. m. dalje, od 10. do 12. ure na vpogled na sedežu znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v ulici Lazzaretto Vecchio 9, dokončne prednostne lestvice za poverjena mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom tržaškega ozemlja, za šolsko leto 1961/62.

KONEC »BARIKAD«? Poročali smo že o uslužbencih podjetja Arrigoni, ki so se zabarikadirali v tržaških uradih podjetja, da bi protestirali proti preselitvi uprave v Ceseno. Te dni je vseh 70 uradnikov prejelo odpustno pismo. »Barikade« so trajale 120 dni. Zvezna delavska zbornica (CGIL) je stopila v stik z delavsko zbornico (CISL), da bi se dogovorili o skupnem nastopu za stavkujoče. Zbornica CGIL poudarja, da je treba gledati na vprašanje Arrigoni kakor na enega izmed podobnih pojavov, da namreč industrijska podjetja polagoma prepuščajo Trst svoji usodi in selijo svoje urade drugam. Tako so že storili čistilnica Aquila, zavarovalnici »Assicurazioni Generali« in Riunione Adriatica di Sicurtà (RAS); podoben namen so imele tudi ladjedelnice CRDA.

Predsednik družbe prof. R. Galli je poslal nekemu tržaškemu listu pismo v objavo. V pismu trdi prof. Galli, da ni res, da bi neka ameriška družba kupila večino delnic Arrigoni. Prof. Galli pravi tudi, da je družba upravičeno odpustila uradnike v Trstu (ki jih je 256), zaradi njihove dejavnosti proti družbi. Med »barikado« naj bi namreč prišlo do več kaznivih podvigov s strani zabarikadiranih uradnikov. V glavi tega pisma je že »Arrigoni S.p.A. Firenze« in ne več Trst.

VIŠEK POLETNE VROČINE. Letos se je avgust res postavil in rešil čast poletja. V ponedeljek se je vročina v Trstu dvignila kar na 32,2 stopinje Celzija, in to v senci.

STRELJANJE NA TRSTENIKU. V ponedeljek okoli 23. ure so neznanci oddali več strelov proti antenam tržaške radijske postaje na Trsteniku; karabinjerja na straži sta takoj odgovorila s streljanjem. Doslej ni bilo mogoče razjasniti vsega dogodka.

—•—

ZAHODNONEMŠKE INVESTICIJE V TUJINI

Po uradnih podatkih so zasebne investicije zahodnonemških državljanov ob koncu lanskega leta dosegla 2 milijardi 928,000.000 zahodnonemških mark (732 milijonov dolarjev). Od leta 1952 do leta 1960 so Nemci investirali v tujini (v markah) v: državah EST 363 milijonov 600.444, v državah EFTA 540 milijonov, v drugih evropskih državah 127,900.000, Afriki 179,900.000, Aziji 104 milijone 600.000, ZDA 282,300.000, Kanadi 432,50.000, Juž. Ameriki 853,100.000 in Avstraliji 44.100.000.

NAŠE SOŽALJE

V Trstu sta umrla Ivan Vatovec in Franc Mislej, v Miljah Ivan Škerjanc in Natale Abram, v Sv. Križu Ivan Semec, v Slivnem Marija Rebula roj. Žužek, v Mačkovljah Al. Slavec, na Opčinah Vincenc Malalan.

Na političnem obzorju

NESPAMETNA POLITIKA. Kljub jasnim določbam Londonskega sporazuma se kolonizacija z naseljevanjem istrskih beguncev po slovenskih vaseh nadaljuje. Ustanova za istrske in dalmatinske begunce (Opera profughi giuliani e dalmati) je 18. marca predložila občinskemu svetu devinsko-nabrežinske občine prošnjo za podelitev dovoljenje za zgraditev 268 stanovanj, namenjenih istrskim beguncem. Občinski svet je 24. junija prošnjo odbil, ker je bilo jasno, da gre za naselitev beguncev z namenom, da se narodnostna sestava prebivalstva menja, se pravi, da bo občina poitalijanči. Ustanova se je nato proti temu ukrepu pritožila na državni svet. V pritožbi je tudi rečeno, da bodo s povečanjem tovarne papirja v Štivanu poskrbeli delo za begunce, ki bi stanovali v novih hišah. Država je podelila ustanovi podporo 5 milijard lir; od tega bodo na Tržaškem porabili 3 milijarde 500 milijonov za graditev stanovanjskih hiš za istrske begunce. V devinsko-nabrežinski občini so že zgradili 118 stanovanj za begunce. Odpor slovenske občinske uprave so tedaj zlomili s tem, da je prefekt za en dan odstavil slovenskega župana in imenoval komisarja, da je lahko izdal dovoljenje za graditev novih stanovanj. Zdaj pač niso hoteli ponoviti več tega postopka, ki očitno krši občinsko avtonomijo, pač pa so se obrnili v Rim. Zgraditev 268 stanovanj pomeni priselitev najmanj 1340 Italijanov, če računamo, da pride v vsako stanovanje povprečno 5 ljudi. S tem bi Italijani dobili v roke devinsko-nabrežinsko občino približno na isti način, kakor so se polastili na primer občinskih uprav v Meranu in Bocnu na Južnem Tirolskem. In kam je dovedla takšna politika?

Misli v begunskem taborišču

»Res povsod se da živeti,
kdor poguma kaj ima,
al' samo v domači, sveti zemlji
sreča je doma«.

Ni bil moj namen, da obiščem begunsko naselje pri Padričah. Še na um mi niso prišli »ezuli« in njih naselje, spodbudila me je k temu vest, da se je število beguncev, ki jih je bilo tam 5000, znatno skrčilo. Hotel sem zvedeti za vzroke in odpeljal sem se s prvim avtobusom iz Bazovice proti Padričam. To pot poznam že od nekdaj in vendar se mi je zdelo, kakor da je nisem še nikoli videl. Manj kraška, bolj zeleno okvirjena z drevjem in grmiči, kakor da se vije ne po kraški planoti, marveč po neki bujni dolini ob zaupno šepetajoči reki. Reko je seveda v zeleno pokrajino pričarala moja domišlija. Iz moje zamišljenosti me je zbudil avtobus, ki se je, hreščeč in škripajoč, ustavil pred vhodom v begunsko naselje.

Prvi moški, ki sem ga v naselju srečal na ulici (da, na ulici, kako naj sicer imenujem te pravokotno speljane in električno osvetljene ceste), mi je na moje zadevno vprašanje povedal, da se je število prebivalcev v naselju skrčilo od 5000 na 1400 duš. — In kam so odšli vsi tisti, ki so se izselili od tukaj? — »Največ jih je odšlo v Kanado, drugi v Avstralijo, Trst, itd.; razkropili so se, na kratko rečeno, po vsem svetu«. — In tisti, ki ste še tukaj, imate delo, — »Da, zaposleni smo skoraj vsi v mestu.« — Ah, zato ima avtobus toliko prometa. — »Za nas bi bilo bolje, da bi ga ne imeli in da bi stanovali v mestu. Tukaj v teh lesenih barakah ni življenje nič kaj prijetno, posebno pozimi, ko razgraja kraška burja. Pa, da bi vsaj bile lesene!« — Kaj niso lesene? — »Ne, niso iz lesenih desk, ampak so iz vezanih plošč in začenjajo se že kvariti in gniti. Poglejte, kako jih morajo krpati.« — Vendar pa niso vse iz vezanih plošč, kakor vidim, je tudi nekaj lepih, zidanih hiš. — »Da, ali te niso za nas. V prvi zraven vhoda, z lepim vrtom okoli, je nameščena uprava, potem so šola, cerkev, kuhinja, menza, hiša za stare in onemogle, bar, podružnica Delavskih zadrug itd.«

Za vas so torej samo lesene barake? — »Da, trideset barak po 16 stanovanj, skupaj 480 enoprostornih stanovanj. Sedaj, ko nas je ostalo približno 1400, tri osebe na en prostor, še ni tako hudo; sedaj si pa predstavite, kakšne so bile stanovanjske razmere, ko nas je bilo okoli 5000, torej približno deset oseb na vsak prostor.« — Da, prav zares da niste zavidanja vredni. — »Sicer pa si lahko pomagamo, lahko gremo po svetu, ako imamo denar, seveda.« — Kako to, da ne skrbijo bolj za vas? — »Bi že poskrbeli tudi za nas, ako ne bi imeli toliko skrbi za bogate. Ti plačujejo namreč več davkov kot mi ubogi.«

Vprašali boste, kje neki in kakšna je ta razstava slik, ki sem jo omenil na koncu zadnjega članka? Slike sem videl na cesti pred vhodom v begunsko naselje, ko sem čakal na povratni avtobus. Prihajale pa so, slike namreč, iz opisanih barak, na oblekah gospodičen. Najbolj razločno se jih vidi na hrbtu. Vsakovrstne so te slike Dve sem še posebno občudoval, ena predstavlja morje z ladjami in oblaki, druga pa notranjost hiše: kuhinja z ognjiščem, kjer se v kotlu, ki visi nad ognjem, nekaj kuha, menda polenta. Pred ognjiščem je miza s steklenicami, kozarci in drugim priborom.

Sicer pa ni treba, da se potrudite v Padriče, saj jih je kolikor hočete takih slikarskih razstav po tržaških ulicah. Tako torej, na ulico so morale zbežati realistične slike, kamor so jih iz rastav in galerij izgnale abstraktne slike, ali bolje rečeno packe, črte in megle.

Razmišljeval sem še mnogo o usodi istrskih beguncev in nikakor nisem mogel razumeti zadevne politike italijanske vlade. Po mojem mnenju bi bilo vendar v interesu italijanskega gospodarstva in italijanske kulture, da so ostali vsi istrski, reški in dalmatinski Italijani tam kjer so bili. Ali nima Italija dovolj svojih brezposelnih in svojih lastnih izseljencev po vsem svetu? Nimam seveda niti najmanjšega namena, da bi se vtikal v njihove zadeve. Toda zelo čudna se mi zdi taka politika.

In še neka druga begunska vprašanja mi niso preveč jasna. Pred dobrim letom, sem v mestu govoril z nekim slovenskim beguncem, ki nikakor ni maral govoriti slovenski. Ko sem ga vprašal, kaj je temu vzrok, mi je odgovoril, da živi v begunskem naselju pri Padričah, od koder bi ga izgnali, ako bi zvedeli, da govori slovenski. Na ta primer sem se spomnil, ko sem bil zadnjič v Bazovici in prijatelj, kateremu sem to omenil, mi je potrdil, da je res tako, kakor mi je povedal slovenski begunec. — Zakaj pa? — »Zato, ker so se morali tudi Slovenci priznati za Italijane, ker so kot Italijani optirali za Italijo, sicer bi jih ne bili sprejeli v begunsko naselje in jih upoštevali kot ezule.«

Ves »campo« je ograjen z visoko ograjo. Na severu proti burji je visok zid, sicer pa železna mreža, kar mi je napravilo vtis ameriškega Wild Westa, ko so se morali evropski priseljenci braniti pred napadi Indijancev. Proti komu naj bi se branili begunci pri Padričah? Saj jih vendar nihče ne ogroža! To, kar goji naše ljudstvo nasproti njim, je prej ljubezen kot sovraštvo, vsekakor pa sočutje. In kako naj človek ne sočustvuje z ljudmi, ki so zapustili svojo domačijo? Kakor za nas veljajo seveda tudi zanje besede našega Gregorčiča! »Res povsod se da živeti, kdor poguma kaj ima, al' samo v domači, sveti zemlji sreča je doma«.

Drago Godina

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

TRANS - TRIESTE
Società a r. l.
TRIESTE-TRST, V. Donota 3 — Tel. 38-827, 31-906, 95-880
UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije.
IZVAŽA: vse proizvode FIATove avtomobilske industrije in rezervne dele • Vse vrste gum tovarne CEAT in vse proizvode najvažnejših italijanskih industrij.

Splošna plovba Piran
Telefon 51-70
Telex 03523 03522
Vam nudi svoje usluge na ekspresni potniško tovorni liniji za Združene države Severne Amerike
Potovanje traja iz Trsta samo 15 dni
Na liniji sodelujemo z Jugolinijo iz Reke
Poslužujte se naših uslug na redni službi okrog sveta z rednimi odhodi enkrat mesečno in v prevozih dolge in obalne plovbe

AGRARIA
PRODAJA:
krmila za živino
semena
piščeta
kmetijske stroje
OPČINE - Telefon 21-321
se je preselila v nove prostore, in sicer v
NARODNO ULICO 53

• PARK HOTEL - BLED •
Največij hotel na Bledu s sodobnim konfortom Priznana domača in tuja kuhinja. Kavarna s teraso na jezero, nočni bar z zabavnim programom. Plesna dvorana s kvalitetnim ansamblom in raznimi folklornimi in drugimi prireditvami
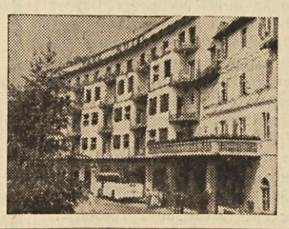

GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER
HOTEL Galeb KOPER
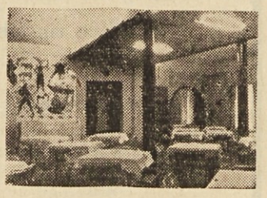
Domača kuhinja
Vsak dan glasba s plesom do 24 ure. — Nove moderno opremljene sobe z vsem komfortom.

Lestenci, svetilke,
popolne opreme za kopalnice
. . . po cenah, ki se ne dajo primerjati!
Brandolin
Via S. Maurizio, 2

Grand Hotel Toplice - Bled
Prvovrsten hotel odprt celo leto. Moderno opremljene sobe s kopalnicami in balkoni. Termalno kopališče s stalno temperaturo 23°C. Izleti s kočijami, alpski vodniki, vsakovrstne zabave in razvedrila. Prvovrstna domača in mednarodna kuhinja, odlična domača vina.

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
A. POŽAR
TRST - ULICA MORERI ŠT. 7
Tel. 28-373
Prevzemamo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrežba hitra. Cene ugodne

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Po poletnem premoru so se kupčije na italijanskem trgu spet začele razvijati normalno. Blago prihaja redno na trg in tudi prekupčevalci ne izostajajo. Cene zelenjave in sadja se držijo dobro, čeprav vlada nekoliko več zanimanja za zelenjavo kot za sadje. Cene fini mehki pšenici so se nekoliko dvignile, čvrsto se držijo tudi cene koruzi in drugim vrstam žitaric. Cene pšenični moki in rižu pa so ostale neizpremenjene. Trg s perutnino je miren in blago reano prihaja in odhaja s trga. Živina za rejo in za zakol gre dobro od rok. Povpraševanje je precejšnje po odrasli goveji živini. Cene težijo navzgor, to velja posebno za teleta in neodstavljene prašiče. Trg z mlečnimi izdelki je aktiven, maslo je pridobilo na ceni, medtem ko so kupčije s sirom bolj mirne. Miren je tudi trg z vinom, kjer že delj časa nismo zabeležili nobene spremembe. Olje prihaja na trg v nezadostnih količinah, zaradi tega so cene vsem vrstam olja poskočile. Prekupčevalci z nestrpnostjo pričakujejo novice o olju novega pridelka.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Cene veljajo za kg, vštevši embalažo. Lubenice (netto) 20-35, fige 30-60, jabolka različnih vrst 30-90, hruške 40-90, Williams extra 90-120, bele breskve extra 110-150, I. 55-105, merkantile 40-60, rumene breskve extra 90-140, I. 50-90, merkantile 40-70, grozdje »pansé« 50-70, »primus« 50-80, extra 80-100, limone I. 80-105, II. 50-80, amerikansko grozdje 50-70, grozdje »moškat« extra 90-150, I. 50-80, »regina« 70-110, jabolka delicious I. 90-150, merk. 50-80; suh česen (netto) 150-250, erbete 40-70, bela čebula 30-50, rdeča 30-50, dišeča zelišča (netto) 250 do 400, svež fižol 40-130, fižol boby 70-150, kumarce domačega pridelka 30 do 150, cikorija 50-70, endivija 40-100, melancane 20-60, krompir Bologna 30-37, rumena paprika 50-120, paradižniki krajevnega pridelka 12-50, zelena 50-100, bučice 90-120, buče 35-50, pekoča paprika 40-150, domač peteršilj 50-100, domača čebula 30-50, zelje 20-60 lir za kg.

ŽITARICE

MILAN. Cene veljajo za kg, f.co železniški voz Milan, trošarina in prometni davek nevračunana. Fina mehka pšenica 6800-6850, dobra merkantile 6550-6600, merkantile 6400-6450, domača trda pšenica 8200-8300, Manitoba 8400-8500, pšenična moka tipa »00« 9400-11.000, krušna moka tipa »0« 8800-9000, tipa »I« 8400-8500, pšenična moka slabše vrste tipa »00« 8400 do 8500, navadna domača rumena koruza 4200-4250, uvožena koruza 4225-4250, koruzna presejena moka 6700-6800, domača koruzna moka 4500-4600, »fioretto« 4700-4900, domača rž 5500-5600, uvožena 3700-3800, uvožen ječmen 3700 do 3800, domač oves 3500-3950, uvožen 3950-4000, uvoženo proso 3900-4000, neoluščen riž arborio 9500-10.500, vialone 9500-10.500, carnaroli 8200 do 10.000, Vercelli 8200-9800, R. B. 9600-10.100, P. Rossi 8500-9300, Maratelli 7800-8300, Stirpe 136 7300-7600, Ardizzone 7200-7900, Balillone 6900 do 7100, originalen 6600-7070; oluščen riž arborio 16.500-17.500, vialone 15.500-17.000, carnaroli 16.500-17.000, Vercelli 17.000-17.500, R. B. 16.300-16.600, Rizzotto 15.500-15.700, Maratelli 13.800-14.000, Stirpe 136 12.700-13.000, Ardizzone 12.800-13.200, Balillone 11.100-11.300, originalen 10.800-11.100, P. Rossi 13.800-14.100 lir stot.

GRADIVO

MILAN. Cene veljajo f.co tovornjak, prometni davek nevračunan. Polna opeka tipa Milan 6x11x23 cm 11.500.12.000 lir 1000 opek, navadna polna opeka 5,75x10,5x22 cm 10.000-11.000, 6x11x23 cm 18.000-20.000, votlaki 8x12x24 cm 12.000-13.000, 4,50x15x30 13,000-13.500, štrešniki marseljskega tipa 13 1/2 kosa za kv. meter 31.000-33.000, gašeno apno 800-900 lir stot; apno boljše vrste 950-1000, živo apno v kosih 680-780, cement 680 kg 1000-1030, cement v razsutem stanju v silozu 935-965, cement 500 kg 850-880, mavec 800-870, pesek in gramoz 950-1050 lir kub. meter, rečni pesek iz Ticina 1300-1400, cevi iz gresa, notranji premer 6 cm 556-590 lir meter, 8 cm 692-735, 10 cm 860-914, 12 cm 1056-1122, 15 cm 1412-1500, 20 cm 2084-2214, 25 cm 2660 do 2826, 30 cm 3864-4105 lir meter; cevi iz PVC (polivinilklorida) za greznice »Uniplast« 1, 2, 3 m dolge 175-190 lir meter, dimne cevi iz salonita, notranji premer 60 mm 200-230 lir meter.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi domači piščanci extra 800-850 lir kg, živi domači piščanci I. izbire 650-700, II. izbire 500-550, izbrani piščanci iz umetnih vališč 360-380, zaklani domači piščanci extra 900-1000, I. izbire 440-500, II. izbire 380-420, zmrznjeni piščanci uvoženi iz Madžarske 400-500, žive domače kokoši 600-700, žive uvožene kokoši 460-470, sveže uvožene kokoši zaklane v Italiji 600-700, uvožene zmrznjene kokoši 400-600, žive pegatke 800-900, zaklane pegatke 950-1000, živi golobi I. izbire 750-800, zaklani golobi I. izbire 900-950, žive pure 600-650, zaklane 850-900, zmrznjene uvožene pure 400-500, živi purani 550-570, zmrznjeni uvoženi purani 400-500, purani iz umetnih vališč 750-760, žive gosi 450-470, zaklane gosi 500-600, gosi iz umetnih vališč 230-260 lir gos, race iz umetnih vališč 800-1100, živi zajci 400-450, zaklani s kožo 450-510, brez kože 470-600 lir kg; sveža domača jajca I. izbire 29-30 lir jajce, navadna domača jajca 27-27,50, sveža uvožena ožigosana jajca I. izbire 19-23, II. izbire 17-18 lir jajce.

OLJE

MILAN. Cene veljajo za stot, f.co železniški voz v Milanu, trošarina in prometni davek nevračunana. Oljčna semena: tropine 10.500-11.500, ricinus 13.700-14.000, koruza 5100-5400, riž 3100-3200; surovo olje iz zemeljskih lešnikov 35.500-35.700, iz sončnic 34.700-35.000, iz koruze 32.300-32.500, iz soje 33.700-34.000, iz tropin 33.000-33.200, iz navadnega kokosa 19.000 do 19.500, iz industrijskega lina 27.500-27.700; ricinusovo industrijsko olje 36.500-37.500; semensko jedilno olje iz zemeljskih lešnikov 39.200 do 39.500, iz sončnic 37.700-38.000, iz rafinirane soje 36.500-36.700, semensko olje I. 37.000-37.200, navadno semensko olje 36.000-36.500; olivno olje: »lampante« s 4% oljčne kisline 45.500, retificirano 50.000-50.000 lir stot.

ŽIVINA ZA REJO IN ZA ZAKOL

PIACENZA. Cene veljajo za kg, žive teže. Neodstavljena teleta za rejo 580 do 600, neodstavljene telice za rejo 500-550, neodstavljena teleta za zakol I. 570-590, II. 440-480, junice za rejo 6 do 12 mesecev stare 300 do 340, junci in junice za zakol I. 270-290, II. 240-270, krave mlekarice I. 160-180.000 lir glava, II. 100-120.000, krave za zakol I. 230-250, II. 150-200, debeli voli za zakol I. 320-340, II. 270-290, voli in junci za vprego 300-320, biki za zakol I. 300-320, II. 270-290; žrebeta za zakol 400-450, konji za zakol I. 260.280, II. 200-230; ovce 350-450, kozliči 600-700; debeli prašiči čez 150 kg težki 350-360, 120-150 kg težki 350-360, 100-120 kg 350-360, suhi prašiči 80-100 kg težki 370-400, 60 do 80 kg 370-400, 40 do 60 kg 380-410, 20-40 kg 430-460, neodstavljeni prašiči 640-660 lir za kg.

MLEČNI IZDELKI

MILAN. Cene veljajo za kg, trošarina in prometni davek nevračunana. Maslo domače proizvodnje 740-750, lombardsko maslo 715-720, maslo iz centrifuge 790-800; sir grana proizv. 1959 780-830, proizv. 1960 620-660, grana domače proizvodnje 1 do 30 dni star 435-445, od 30 do 60 dni star 445-485, sbrinz svež 470-490, postan 550-580, emmenthal svež 520-540, postan 600-620, provolone svež 480-500, postan 540-470, gorgonzola svež 295-300, postan 470-500, italico 380-410, postan 440-470, taleggio in quartirolo 310-340, postan 420-440, crescenza dvež 280-290, postan 370 do 390 lir za kg.

PAPIR IN LEPENKA

TURIN. Navaden satiniran tiskarski papir 19.500.-21.000, navaden pisarniški papir 19.500-21.000, srednje vrste 17-18.500, finejši 20.500-22.000, trikrat klejen papir 27-29.500, papir za registre srednje vrste 21.500 do 23.500, finejši 25.500-27.000, pisemski papir srednje vrste 24.500 do 26.500, finejši 29-31.000, velina za kopije 42-44.000, risarski papir 49-52.500, patiniran »solex« 28-30.000, beli pergamiran 40 gr in več 23.500 do 25.000, extra 40 gr in več 28.500-30.000, srebrn papir 30 gr 34.500 do 36.500, 40-60 gr 31-32.500, velina za embalažo srednje vrste 20-22 gr 25-26.500, bela fina velina 20-22 gr 29-31.000; navaden ali barvan kartončin 20-22.000, finejši 30-32.500, tipa »Bristol« 34.500-39.500, fin patiniran kartončin 37.500-39.500, navadna siva lepenka 8.000-9.000, navadna lepenka triplex bela 14.500-14.000, srednje vrste 14-16.000, finejša 17.500-19.000 lir stot.

VINO

BOLOGNA. Navadno domače belo vino 480-500 lir hektoliter, navadno domače črno vino 470-500, fino domače vino 540-560, vino iz okolice Rima 470 do 490, belo vino Albana 730-760, navadno modensko vino 490-520, rdeče vino Rosati 570-590, lambrusco in sladka filtrirana vina 680-700, vinski kis 40-50 lir liter, mošt 420-440, piemontski vermouth 230-250 lir steklenica, maršala Italija 160-180 lir kg, jajčni konjak 210-230.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Dvakrat koncentrirana paradižnikova mezga v škatlah po 5 do 10 kg 180-190, v škatlah po 1/2 kg 190-200, trikrat koncentrirana paradižnikova mezga v škatlah po 1/2 kg 200-220, v tubah po 200 gr 55-62 lir tuba, olupljeni paradižniki v škatlah po 1200 gr 115-125, v škatlah po 1/2 kg 63-70 lir škatla, grah v škatlah po 1/2 kg 145-160, fižol v škatlah po 1/2 kg 185-195, čebulice v kisu 230-250, tuna v škatlah 900-1000, tunina 620-650, sardine v olju v škatlah po 200 gr 75-85 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	7.8.61	13.8.61	25.8.61
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	198 5/8	189 3/8	198 3/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	111 3/4	111 5/8	112 1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	31 -	31.—	31.—
Cin (stot. dol. za funt)	117.—	117.50	122.—
Svinec (stot. dol. za funt)	11.—	11.—	10 80
Cink (stot. dol. za funt)	11.50	11.50	11 50
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.—	26.—	26.—
Nikelj (stot. dol. za funt)	81.25	81.25	81.25
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.05	35.05	35 15
Živo srebro (dol. za steklenico)	188.—	191.—	188 -
Kava »Santos 4« (stot. dol. za funt)	36 25	36 25	35.50
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	229 3/4	230.—	232.—
Cin (funt šter. za d. tono)	925 —	925.—	964.—
Cink (funt šter. za d. tono)	77 1/2	76 1/8	74 3/8
Svinec (funt šter. za d. tono)	64 3/4	64 5/8	65 1/4
SANTOS			
Kava »Santos D« (kruzejrov za 10 kg)	736.—	736.—	736 —

Na mednarodnem trgu s surovinami so v tednu do 25. avgusta nastopile nekatere pomembne razlike v cenah nekaterih vrst blaga. Na londonski borzi je na primer poskočila cena cinu, medtem ko je cena bakra ostala skoraj neizpremenjena. Svinec je tudi nekoliko pridobil na ceni. Očitno gre za ponovno ožititev po poletnem premoru. Cena kavčuku se dviga na vseh tržiščih. Pšenica nazaduje. Cena sladkorju je napredovala do nepredvidenih višin, medtem ko sta kava in kakao nazadovala. Cena volne je čvrsta.

ŽITARICE

V Čikagu je cena pšenici v tednu do 25. avgusta nazadovala od 199 3/8 na 198 5/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v septembru. Cena koruzi pa je nasprotno napredovala, in sicer od 112 1/8 na 112 1/2 stotinke dolarja za bušel pod istimi pogoji.

SLADKOR — KAVA — KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku v tednu do 25. avgusta napredovala od 2,78 na 2,87 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Do skoka v ceni je pripomoglo na eni strani politično vzdušje zaradi Berlina, na drugi pa tudi popuščanje konkurenčnosti sladkorja iz sladkornega trsa. — Kava v pogodbi »M« je zabeležila močno nazadovanje v ceni, in sicer od 42,80 na 40,25 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru. Amerika uvaža čedalje več kave: v prvem tromesečju letos so ZDA uvozile 11,4 milijona vreč kave (lani v istem času le 10,7 milijona vreč). — Cena kakava je v New Yorku nazadovala, in sicer od 20,02 na 19,65 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru. Iz Gane poročajo, da bo pridelek slab, zato pa bo pridelek v Braziliji nenavadno bogat (99.000 ton, medtem ko znaša povprečna letina okoli polovice te količine).

VLAKNA

Na newyorški borzi je cena bombažu ostala neizpremenjena pri 33 stotinkah dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Volna vrste suint pa je le za malenkost nazadovala, in sicer od 123,5 na 123,4 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. V Londonu je vrsta 64's B napredovala od 102 1/2 na 102 3/4 penija za funt proti izročitvi v septembru. V Roubaixu (Francija) je cena narastla od 13,05 na 13,10 franka za kg. Potrošnja volne na svetu narašča nekako v razmerju 2% na leto in zaloge so razmeroma revne. Na londonski borzi je juta Mill first ohranila prejšnjo kotacijo 145 funtov šterlingov za tono.

KAVČUK

Cena kavčuka vrste RSS je napredovala v Londonu od 25 1/2 na 25 7/8 - 26 penijev za funt proti takojšnji izročitvi. V New Yorku je cena nekoliko napredovala, in sicer od 30,30 na 30,50 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru. Tudi to napredovanje pripisujejo strokovnjaki mednarodni politični napetosti v zvezi z nemškim vprašanjem. Zanimiv je podatek, da je potrošnja naravnega kavčuka padla že na 27,8%, medtem ko gre ostalih 72,2% na račun umetnega kavčuka.

KOVINE

Na londonski borzi je baker napredoval od 230 na 232 funtov šterlingov za tono (1016 kg) proti takojšnji izročitvi. Cin je napredoval od 93e na 967 f. št. pod istimi pogoji, prav tako je napredoval svinec (od 64 na 65½ funta št.), medtem ko je cink popustil od 76 7/8 na 74 7/8. V New Yorku so bile v tednu do 25. avgusta kotacije naslednje: baker 30,92 (prejšnji teden 30,78) stotinke dolarja za funt, svinec je ostal neizpremenjen pri 11, cink St. Louis pri 11,50, aluminij v lingotih pri 23, antimon Laredo 28 - 28 1/4; lito železo 67 dolarjev za tono, Buffalo 66, staro železo povprečen tečaj 37,83; živo srebro 188 - 191 (prejšnji teden 190 - 193) dolarjev za jeklenko po 76 funtov.

— • —

CENE EGIPTOVSKEGA BOMBAŽA

Posebni odbor, ki določa cene egiptovskega bombaža, ki je namenjen za izvoz, je določil za prihodnje tedne naslednje cene (za metrični kantar ali 50 kg): Fully fair: Menoufi 43 talarjev, Karnak 43 talarjev; Fully fair good fair: Menoufi 45,50, Karnak 45,50; Good fair: Menoufi in Karnak 47,50, Fully good fair: oboje 52, good 63, good extra Menoufi 82, Karnak 83 talarjev za 50 kg.

VALUTE V MILANU

	13-8-61	25-8-61
Dinar (100)	89,00	75,00
Amer. dolar	619,50	619,50
Kanad. dolar	597,50	598,00
Francoski fr.	125,00	124,85
Švicarski fr.	143,73	143,70
Avstrijski šil.	23,99	23,98
Funt šter. pap.	1738,00	1736,00
Funt šter. zlat	6050,00	6100,00
Napoleon	5075,00	5300,00
Zlato (gram)	708,00	708,00

BANKOVCI V CURIHU
25. avgusta 1961

ZDA (1 dol.)	4,30
Anglija (1 funt šter.)	12,00
Francija (100 nov. fr.)	86
Italija (100 lir)	0,692
Avstrija (100 šil.)	16,85
Češkoslovaška (100 kr.)	18,00
Nemčija (100 DM)	107,00
Belgija (100 belg. fr.)	8,55
Švedska (100 kron)	82,75
Nizozemska (100 gold.)	119,00
Španija (100 pezet)	7,125
Argentina (100 pezov)	4,80
Egipt (1 eg. funt)	6,00
Jugoslavija (100 din.)	0,55
Avstralija (1 av. funt)	9,52½

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Nabavi si stroj z državno podporo!

Pomen uvajanja strojev v kmetijstvo je danes vsakemu kmetu že na dlani. V nadaljnjem razvoju kmetijske proizvodnje bo vloga tehničnih sredstev še pomembnejša. Stroj postaja v kmetijstvu odločilen, saj olajšuje človeku delo. Verjetno je prav v tem dejstvu tista sila, ki mladino pritegne k zemlji. Uvajanje primernega stroja na posestvo ne olajša samo dela ampak ga tudi poceni. Tako se močno znižajo proizvodni stroški in omogoča temeljitejše obdelovanje zemlje in uvajanja donosnejših poljščin. Stroj nam tudi občutno olajša spremembo proizvodne smeri v našem kmetijstvu. Ne smemo tudi pozabiti, da nam stroj pomaga iz zadrege, ki nastaja zaradi pomanjkanja delovne sile v času nujnega dela (košnje, žetve, itd.).

Mnogo malih strojev že brni po naših kmečkih vaseh, a še vedno nismo dosegli, kar bi se dalo in kar bomo morali doseči, če hočemo, da se naš kmet osamosvoji in da se naše kmetijstvo razvije do tiste meje, ki mu ga je določila narava.

Naši kmetovalci so zadnja leta v precejšnji meri izkoristili ugodnosti, ki jih dajejo zakoni o podeljevanju prispevkov za nakup strojev; vendar smo prepričani, da mnogi niso tega storili iz nevednosti. Zato bomo navedli o tej zadevi še nekaj pojasnil.

Za nakup strojev so dosedanji zakoni predvidevali podporo v dveh oblikah, in sicer v obliki prispevka navadno v višini polovice kupne cene stroja ali v obliki posojil po ugodnejših obrestih. Prispevke in njih višino je določal zakon št. 215 od 13. 2. 1933. Ti prispevki so bili podeljeni vsem tistim kmetom, ki so vložili prošnjo zanje. Toda potrebno je bilo tudi potrdilo pokrajinskega kmetijskega nadzorništva, da je stroj res potreben.

Zakon št. 949 od 25. julija 1952 pa je predvideval podeljevanje posojil za nakup strojev izključno iz italijanskih tovarn. Sposojeni denar je moral kmet vrniti v petih letih in plačati 3% obresti. Odkar velja zakon št. 454 od 2. junija 1961, so nastale neke bistvene spremembe tako glede podeljevanja prispevkov (podpor kot glede najemanja posojil.

Člen 18 zakona št. 454 *(zeleni načrt)* predvideva za naše področje podeljevanje prispevkov v višini 35% za nakup vsakovrstnih strojev, kolikor je po mnenju kmetijskega nadzorništva nakup upravičen.

Poleg tega je člen 12 istega zakona raztegnil možnost najemanja posojil tudi za nakup strojev iz tujih (inozemskih) tovarn. Obrestna mera (3%) ostane neizpremenjena.

POSEBEN NAČRT ZA IZBOLJSANJE ŽIVINOREJE

S sredstvi, ki jih je stavilo na razpolago Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo in v smislu zakona št. 1367 z dne 27. nov. 1956, ima pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v načrtu že pred leti začeto akcijo za izločitev jetične in po brucelosi okužene goveje živine. Živinorejci, lastniki goved, ki so bila pri pregledu označena za jetična ali okužene po brucelozi in jih predhodno odstranijo, lahko prosijo za prispevek za nadomestitev bolne živine z zdravo, ki prihaja iz klasičnih vzrejišč sivorjave pasme in ki jo bo nabavila posebna strokovna komisija. V ta namen lahko predložijo zainteresirani rejci prošnjo za prispevek. Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo bo dajalo prispevek v najvišjem iznosu 30% in do največ 60.000 lir za vsako kupljeno govedo. Naročila se sprejemajo do vključno 9. septembra. Ob naročilu mora rejec plačati 230.000 lir na račun za vsako naročeno govedo. Ko bo prejel govedo, bo pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo naredilo, na podlagi cene goveda, obračun in izdalo nalog za izplačanje prispevka.

Kako zdraviš garjavo govedo

Pri govedu povzročajo garjavost vse vrste srbcev, ki smo jih omenili že zadnjič. Ker napade vrsta srbcev določen del telesa lahko na zunaj ugotovimo, katera je napadla govedo. Govedo se prve vrste srbcev večkrat naleze od konj, ovac, prašičev itd. Ti srbci kopljejo tudi pri govedu rove v gornjih plasteh kože. Potek bolezni je isti kot pri konjih, vendar v nekaterih pogledih bolj mil; saj govedo večkrat ozdravi na paši kar samo. Lahko pa se tudi zgodi obratno, in se stanje garjavega goveda, puščenega samemu sebi, poslabša. V teh primerih pride tudi do pogina. — Te *vrste srbcev se od goveda lahko naleze tudi človek.* Drugi dve vrsti srbcev sta pa pri govedu bolj redek pojav.

Pameten živinorejec bo garjavo govedo seveda skušal zdraviti. Kožo bolnega goveda bo spiral z mlačno vodo in milom. Dele telesa, ki so zaradi garjavosti izgubili dlako, pa naj namače z raztopino kreolina, 5%-lizolom ali pa z žveplenimi preparati. Zelo učinkovito je zdravljenje v plinskih celicah. Istočasno bobo tudi hleve dobro razkužili. Priporočljivo je tudi *beljenje hlevov.*

Garjavosti pa ne smemo zamenjati z ušivostjo. Pomniti moramo namreč, da tudi uši povzročajo odpadanje dlake, otrditev kože in srbež. Poleg tega uporabljamo proti ušivosti drugačna sredstva kakor proti garjavosti. Sicer pa bomo opazili uši ob natančnem pregledu tudi z golim očesom.

Vsakdo naj se ob pojavu garjavosti v hlevu posvetuje z veterinarjem, ki bo po natačnem pregledu goveda tudi določil, kakšno naj bo zdravljenje. Veterinar bo prizadetemu živinorejcu tudi povedal, kako naj razkuži hlev in vse kar je bilo v dotiku z garjavo živino, da se ne bo bolezen v hlevu ponovila.

OBVESTILO ČLANOM

Davčni zavezanci tržaške občine morajo predložiti občinskemu davčnemu uradu najkasneje do 20. septembra prijavo dohodkov, ki so podvrženi občinskim davkom. Davčni zavezanci, ki če plačujejo omenjene davke, morajo predložiti prijavo samo v primeru, če je nastopila kakšna sprememba pri dohodkih.

JETIČNO ŽIVINO IZ HLEVA!

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu p deljuje živinorejcem, ki zamenjajo b no živino (jetično, ali ki boleha za br celoso), prispevek iz državnega skla v razmerju 30% vrednosti zdrave ži ne do največ 60.000 lir pri glavi gove

»GOSPODARSTVO«

izhaja trikrat mesečno. — UREDNIŠTVO in UPRAVA: Trst, ul. Geppa tel. 38-933. — CENA: posamezna š vilka lir 30, za Jugoslavijo din 20 NAROČNINA: letna 850 lir, polet 450 lir. Pošt. ček. račun »Gospod stvo« št. 11-9396. Za Jugoslavijo let 700 din, polletna 350 din; za oste inozemstvo 3 dolarje letno. Naroča pri ADIT, DRŽ. ZALOŽBA SLOVE JE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 tek. račun štev. 600-14-3-375 — CEN OGLASOV: za vsak m/m višine v rini enega stolpca 50 lir. — Odgov ni urednik: dr. Lojze Berce. — Zal nik: Založba »Gospodarstva«. — skarna »Graphis« v Trstu.

„VISTA"
TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebščin za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

IMPEXPORT
UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA
TRST, Ul. Cicerone 8
Telef. 38-136 - 37-725
Oddelek za kolonialno blago
Ul. del Bosco 20 - Tel. 50010
Telegr.: Impexport - Trieste
UVAŽA: VSAKOVRSTEN LES - CEMENT IN GRAD BENI MATERIAL - MESO IN ŽIVIN
IZVAŽA: TEHNIČNI MATERIAL - RAZNE STROJ TEKSTIL - KOLONIALNO BLAG
POSREDUJE PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUM SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJ

MOBILI MADALOSSO
Trst - Trieste, ul. XXX Ottobre
vogal ul. Torrebianca, tel. 35-740
blazine permaflex
Pohištva — dnevne sobe — oprema za urade — vozički - posteljice
RAZSTAVE: UL. VALDIRIVO, 29 — UL. F. FILZI, 7

ŽARIŠČE GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA V JUGOSLAVIJI
MEDNARODNI JESENSKI ZAGREBŠKI VELESEJEM
OD 9. DO 24. SEPTEMBRA 1961
Splošen mednarodni vzorčni sejem - X. mednarodni teden kože in obutve - Razstava jugoslovanskega turizma - Mednarodna razstava strokovnih in poučnih knjig ISIP in MEDNARODNI SEJEM POMORSKEGA IN REČNEGA GOSPODARSTVA
To znano in tradicionalno shajališče poslovnih ljudi iz vsega sveta je zanimivo za vsakega proizvajalca, trgovca in potrošnika!
SODELUJ KOT RAZSTAVLJAVEC ALI KOT OBISKOVALEC TUDI NA MEDNARODNEM SPOMLADANSKEM VELESEJMU
ZAGREB, 13. - 22. IV. 1962
IN NA MEDNARODNEM JESENSKEM VELESEJMU
ZAGREB, 8. - 23. IX. 1961

Kmetje, vrtnarji!
za vsako Vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, VIA MILANO 18 - TELEF. 35-169

katera Vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna SEMENA najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne SADIKE, ŽVEPLO, MODRO GALICO, UMETNA IN ORGANSKA GNOJILA ter vsakovrstno ORODJE in STROJE vsake velikosti
Ekskluzivni zastopnik za tržaško pokrajino svetovno znanih STROJEV ZA OBDELAVO ZEMLJE ter KOSILNICE AGRIA WERKE

Transadria d. d.
IMPORT - EXPORT
VSEH VRST LESA, TRDIH GORIV, EKSOTOV IN STROJEV ZA LESNO INDUSTRIJO
TRST - Sedež: ulica Cicerone 8/II
Telefon: 30-214

Obiščite
VII. Mednarodni sejem vin, žganih pijač in sadnih sokov
OD 26. VIII. DO 3. IX. 1961 - V LJUBLJANI
Pokušnja ocenjenih vin, žganih pijač in sadnih sokov
Najmodernejši kletarski stroji in naprave, kemična sredstva in druge potrebščine za kletarstvo
Stroji in naprave za proizvodnjo sadnih sokov in žganih pijač
Shajališče vinskih trgovcev!
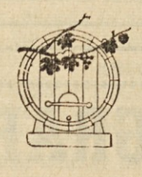
Na zabaviščnem prostoru boste postreženi z jugoslovanskimi specialitetami in odlično kapljico.
Gospodarsko razstavišče

JUGOSLAVIJA RIJEKA
JUGOLINIJA
Održava osam linija i to:
Sjeverna Evropa (tjedno)
Sjedinjene Države Amerike (desetodnevno)
Južna Amerika (mjesečno)
Levant (tjedno)
Iran, Irak (svaki mjesec i pol)
Indija, Pakistan, Burma (mjesečno)
Daleki Istok, Japan (mjesečno)
Daleki Istok, Sjeverna Kina (dvomjesečno)
Na svim prugama plovi 40 brzih i modernih brodova, koji imaju 280.000 tona nosivosti, rashladni prostor, tankove za biljna ulja i 520 putničkih mjesta.
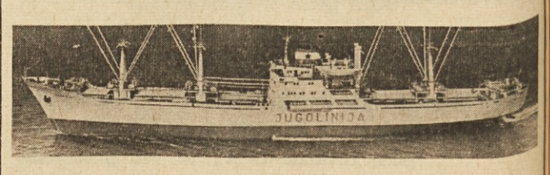
Pravozite robu prugama "JUGOLINIJE"